

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București

GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel din București	ALEX. CERBAN Dr. în Drept din Paris Profesor Universitar	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	TR. ALEXANDRESCU Prim-Președinte Tribunalul Teleorman	V. ANGHELOVICI Dr. în Drept din Paris Jud. Trib. Hfov	EUG. EMMANUEL Dr. în Drept din Paris Avocat
---	--	---	---	---	---

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei

„ Magistrați și Avocați . . . 150 „

6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

- TELEFON 13/29 -

SUMAR**1921**

— Revista — 1921 — de d-l N. C. Schina ;

— Cronică Judiciară, de d-l avocat I. Cohen ;

JURISPRUDENȚA :

— Inalta Curte de Casație s. I: *Ministerul de Război Interne și Comerț cu Ștefana T. Niculescu*. (Ordonanță prezidențială. Posibilitatea de a face recurs omisso medio. Competința președintelui. Art. 66 bis pr. civilă. Marfă confiscată ca pradă de război. Acte administrative de autoritate. Cum și pe ce cale se pot ataca de cei vătămați? Art. 5 al. III, lit. f. din legea org. a Inaltei Curți de Casație), cu o Notă de d-l avocat Eug. Emmanuel ;

— Trib. Teleorman s. I: *Ion I. Bela cu Banca Măgurele-Giurgiu*. (Ancheta în futurum. Lucru judecat. Interpretarea și caracterizarea juridică a convențiilor. Diferențierea contractului de mandat în raport cu contractul de locațiune de servicii. Caracterul și efectele contractului de *prête nom*. Deosebirea de simulațiunea ordinară. Gajul folosinței locative a unui contract de arendare. Gaj deghizat sub forma unui alt contract. Terți. Cesiune voluntară de bunuri. Responsabilitatea creditorului gagist), cu o Notă de d-l profesor Al. Cerban.

Rezumatel jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I*: Contract de locație. Renunțare. Caracter echivoc. Interpretare. Dacă o simplă confirmare a expirării duratei contractului de locație și obligării chiriașului de a se muta, constituie o renunțare. Soluție negativă. Art. 983 c. civ. și art. 4 din decretul-lege 1420/920.

— *Apel II*: Contract de locație. Spor de chirie. Notificare. Nerecunoașterea sporului contractul fiind în curs. Constituie ea o neacceptare a sporului? Soluție negativă. Art. 9 din decretul-lege 1420/920.

— *Apel III*: Contract de locație. Judecătorie. Competință. După ce se determină? Apel la Curte. Inadmisibilitate. Art. 30. Legea jud. de ocoale și art. 6 din decretul-lege 1420/920.

— *Apel IV*: Contract de arendă. Clauză prin care se interzice uneia din părți de a se judeca. Clauza contrarie ordinii publice. Denegare de dreptate. Art. 3 c. civ.

— *Casație II*: 1. Violare de domiciliu. Condițiuni cerute pentru existența acestui delict. Folosirea acestei infracțiuni numai ca un mijloc în comiterea altei infracțiuni care este cea principală. — 2. Restituirea de către supuși Statelor dușmane a sumelor primite ca despăgubiri în contul statului român. Dacă insolvabilitatea poate scuti de declararea și restituirea acestor sumi. Soluțiune negativă. Art. 5 decretul-lege No. 174 din 26 Ianuarie 1916. — 3. Amnestie. Infracțiuni săvârșite în Basarabia. Ziua care trebuie considerată ca dată a unirii Basarabiei cu vechiul regat. Decretul-lege No. 1547 din 15 Aprilie 1920.

— *Casație III*: 1. Avocat în serviciul unei comuni. Dacă el este funcționar public și se bucură de stabilitate? Soluție afirmativă. Funcțiuni create prin buget. Ele pot fi suprimate pe cale bugetară. Art. 69 legea pentru organizarea comunelor urbane. — 2. Legea pensiilor. Pensionar îndeplinind o funcțiune publică. Suspendarea legii cumulului din 1890 prin legea excepțională din 10 Ianuarie 1917. Aplicațiune. Art. 6 din legea cumulului și 23 legea generală de pensiuni.

CODUL PENAL din Transilvania complectat cu toate modificările până la 15 Martie 1920, tradus de d-l *Ion I. Predovicu*, procuror, Profesor la școala de Jandarmerie Oradea Mare. *Depozit la Curierul Judiciar*, București 5 Rahovei Prețul 15 lei. Se adaogă la mandatul poștal 2 lei pentru poștă.

Intrăm în al 29-lea an dela fondarea Curierului Judiciar și în al 2-lea an al activității noastre juridice după întreruperea ce am avut în urma războiului mondial. Ne-a trebuit multe luni pentru a ne desmetici și a ne regăsi din haosul în care am fost lăsați. Astăzi conștienți de datoria noastră, consolidând activitatea din trecut, cu toată încrederea în viitor vom continua lucrul, cu convingerea că mai mult ca oricând progresul științei dreptului are nevoie de noi.

Intregiți într-o Românie mare, bogată și frumoasă, activitatea noastră juridică este cu atât mai grea cu cât suntem chemați să adaptăm situației o legislație unică, absolut necesară unității naționale, contopind legile existente în Ardeal, Basarabia și Bucovina cu cele dela noi. Această operă este cu atât mai delicată cu cât ne găsim în fața a trei civilizații deosebite, a trei concepții de drept foarte adesea opuse, concepții care constituiesc baza legilor existente. Contopirea lor însă trebuie să o facem spre menținerea echilibrului Țării întregite. Din această operă grandioasă va rezeși însăși dreptul nostru consolidat și întinerit cu elemente noi ce îi vor da viața necesară pentru vitalitatea lui viitoare, fiind chemat să reglementeze în întreaga Țară.

În această direcție s'a făcut deja studii speciale aprofundate și Curierul Judiciar a contribuit în mare parte chiar cu sacrificii la aceste publicații ce vor constitui fundamentul pe care legiuitorul nostru va construi.

D-nii Chiseliță și Mandicevschi, ambii Consilieri la Inalta Curte de Casație, au publicat lucrări foarte documentate asupra Procedurii Civile din punct de vedere al legislației comparate. D-l Mavrodineanu, Consilier la Curtea de Apel Tg. Mureș și d-l Boldur, Președinte la Curtea de Apel din Cernăuți au făcut aceiași operă pentru Dreptul Penal. D-l Dimitriu Consilier la Curtea de Apel din Cluj a publicat un documentat studiu asupra organizării justiției în Ardeal.

S'au mai publicat monografii și studii asupra acestor probleme *) și avem convingerea că în curând aceste lucrări își vor avea înrăurirea necesară asupra legislației viitoare, și elemente noi vor completa lucrările legislației comparate cu celelalte ramuri ale dreptului.

Pentru a ajunge însă la rezultatul final mai este mult de lucru și de aceia, ca și în trecut, activitatea noastră va contribui la marea operă a unificării legislației.

Paralel cu această activitate trebuie să nu neglijăm legislația transitorie care ne guvernează astăzi.

Constatăm cu mult regret că această legislație lasă de dorit. Parlamentul de azi, care va fi chemat să examineze ultimele decrete-legi, va trebui să țină seamă de activitatea juridică a celor ce cu toată convingerea lucrează pentru întinderea și propășirea ideilor sănătoase de drept, ce ar trebui să nu fie neglijate nici un moment de legiuitor.

În acest spirit găsim aci ocazia să trecem în revistă legislația tranzitorie.

Decretul asupra chiriilor, atât de lung și complicat, care a dat loc la o activitate a tribunalelor fără exemplu în trecut, trebuie să fie în primul rând revăzut. Libertatea convențiilor sub un control al comisiunilor arbitrale ar fi mult mai de dorit decât situația de azi. Criza actuală de locuințe nu își va avea soluție într-o legislație riguroasă, ci în primul rând intensificând și încurajând construcțiile noi, făcându-le să beneficieze de avantagii mari.

Decretul asupra exproprierii rurale constituie așa cum a fost făcut, o dovadă mai mult de felul ușor

— *) Charta Muncii: Contractul colectiv, organizarea internațională a muncii, fazele contractului de muncă de d. D. R. Ioaniteșcu.

— Dreptul de grevă de d. E. C. Decusară, cu o prefață de d. A. C. Cuza (Ed. Curierul Judiciar).

— Noua lege asupra taxelor de timbra și înregistrare, cu ultimele modificări aduse prin decretele-legi 2638 și 2221 bis din 1920, însoțită de expunerea de motive și un index alfabetic întocmit de d. E. C. Decusară. (Ed. Curierul Judiciar).

— Legile referitoare la procedura penală rămase în vigoare în Transilvania, Banat și părțile românești ungurene, tradusă de Romul Popp. Prim-președinte la Curtea de Apel Tg. Mureș și Vladimir Mavrodineanu, Consilier la aceeași Curte (Ed. Curierul Judiciar).

— Codul penal din Transilvania tradus de d. Ion I. Predovicu.

— Codul de procedură civilă al Transilvaniei, tradus de d-nii Alex. Ulvineanu, Jude Trib. Deva, Gh. Ianculovici, jude președinte oc. Pui și C. Gr. Ghițeanu, procuror Trib. Deva.

— Probleme de drept penal de d. E. C. Decusară.

— Observațiuni critice relative la judecarea daunelor interese în caz de absoluțiune și achitare, de d. Bogdan Ionescu.

— Studiu comparativ asupra procedurii civile de dr. Erast Mandicevski. (Ed. Curierul Judiciar, ce este sub presă și apare peste câteva zile).

— Contribuțiuni la o reformă a codului penal de d. I. B. Georgescu.

— Biblioteca juridică No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, scoase sub îngrijirea d. avocat Dem. D. Stoenescu.

— Asupra contractului de locațiune de d. Jac Constantinescu Consilier la Curtea de Apel Galați.

— Însemnătatea enciclopediei dreptului și raportului ei cu filosofia dreptului de d-l Prof. G. Drăgănescu.

cum s'au elaborat la noi decretele legi. Dacă s'ar fi dat mai multă atențiune micului proprietar, și s'ar fi ținut în seamă variațiile averilor în raport cu situația dinainte de războiu, protejând pe cei ce au suferit să și mențină cinstea mai mult decât să și mărească averea, legea ne-ar fi dat pe lângă o operă dreaptă și un monument de asanare a moravurilor atât de necesare astăzi.

Dar legiuitorul nostru improvizat, departe de a asana moravurile, am putea crede că a contribuit să le strice mai rău. Decretele asupra amnistiei sunt dovezile cele mai evidente. În adevăr, pentru a putea motiva, dacă mai e posibil, actul legiuitorului, nu putem vedea în aceste decrete decât o suspendare a legii penale în trecut, act care nefiind interzis de nici un text, poate fi făcut prin lege. Legiuitorul însă n'a dat amnistie căci nu putea s'o dea în condițiile decretelor. Delictelor și crimele de drept comun în mod direct date uitării pentru prima oară în analele juridice, constituia cea mai mare enormitate ce s'a făcut în acest domeniu.

Apoi legea contra grevelor atât de puțin complexă și neadaptată cu situația?!

Însfârșit legea timbrului care constituie o suspendare a cursului justiției, căci în multe cazuri justițiabilul are să suporte în mod prealabil și aleatoriu atâtea cheltueli încât renunță la justiție! Parlamentul nostru democratic poate el concepe ca justiția să nu fie distribuită și accesibilă tuturor? Iată noua situație creată!

Toate aceste legiferări trebuiesc să fie revăzute cu multă atenție și o reformă se impune dela sine. În această direcție vom căuta să contribuim mai departe, cât mai mult la opera juridică care va constitui puntea spre legislația viitoare unică a țării.

Dar această activitate va trebui să meargă alături cu aceea a preconizării noilor legi în materie economică și financiară pentru ridicarea și conso'idarea valorii monedei noastre, și cu ea a averilor Statului și a particularilor. Prima dispoziție ce trebuie luată în acest scop, este obligativitatea sub pedepse grave a plății în lei a oricărui export din țară, și ca consecință directă obligativitatea plății în monedă străină a oricărui import.

Procedând astfel, într-un timp foarte scurt, toți leii noștri vor fi intrați în țară și străinătatea pentru a continua relațiunile cu noi, atât în interesul nostru, dar mai ales al ei, va trebui să plătească scump ceea ce astăzi cumpără pe prețuri ridicole, dată fiind valuta.

Importul și Exportul trebuie să fie controlat, dar permis, căci numai așa se va stabili un echilibru în comerț, echilibru ce ne va veni din străinătate unde au și început să se revină la prețuri mai accesibile printr-o supra-producțiune din ultima vreme.

Trebuie în urmă, în interesul țării, să se facă controlul averilor dacă nu atât pentru impozitul eventual pe averile create în timpul războiului, cât

pentru a scoate în evidență faptele mai mult sau mai puțin necinstite ce s'au săvârșit în ultimii ani și care au dat naștere la o clasă nouă a înbogățiților de războiu, clasă atât de periculoasă echilibrului social cât și moravurilor ce s'ar putea stabili în mijlocul nostru.

Dar însăși tezaurul public este interesat la această reformă. În adevăr, impozitele necesare ce trebuiesc puse astăzi în seama contribuabilului, trebuiesc date mai ales în sarcina acelor ce au profitat în timpul dezastrului general rezultat din războiu.

De aci reese ideea impozitului pe venit progresiv ca o necesitate ce se impune.

Dar acest control al averilor va aduce cu el și precizarea acestor averi și va constitui o statistică foarte utilă în relațiunile noastre cu străinătatea.

Nu putem omite a înregistra și mișcarea funcționarilor publici care a avut ca urmare enunțarea prin Mesagiul-Regal a două importante proiecte: acela al statutului funcționarilor, menit să asigure independența și stabilitatea funcțională, sustrăgând-o arbitrarului și favoritismului politic de partid și acela al asociațiunilor profesionale ce vor avea un rol social de o importanță covârșitoare și care vor contribui în cel mai înalt grad la îndreptarea relor de care suferă societatea de azi.

Reforma judecătorească ce am preconizat și care tinde să dea justiției rolul constituțional de putere în Stat, va urma ca o consecință inevitabilă a traducerei prin lege a ziselor proiecte anunțate prin Mesagiul-Regal.

În vederea acestui program imens, Curierul Judiciar se adresează tuturilor juriștilor rugându-i să-și intensifice activitatea pentru a contribui cât mai mult la realizarea scopului nostru. Suntem convinși că acest apel va atrage cât mai multe adeziuni și va permite astfel revistei noastre să apară ca o revistă a dreptului pozitiv comparat și comentat. În această direcție vom consacra coloanele noastre mai ales jurisprudenței Înaltei Curți de Casație, care va fi adunată la redacție și pusă la dispoziția colaboratorilor spre adnotare. Scopul nostru însă nu va putea fi realizat pe deplin și sperăm că vom putea ajunge, după cum de altfel am mai exprimat dorința, să scoatem un supliment

independent de Curierul Judiciar pentru a-l consacra lucrărilor de Doctrină atât de necesare astăzi.

Un eveniment de însemnătate deosebită s'a petrecut în ultima săptămână a anului trecut la Palatul de Justiție prin alegerea noului Consiliu de disciplină al Baroului de Ilfov în fruntea căruia stă d-l Decan Dem. Dobrescu, iar ca membrii d-nii P. Sadoveanu, C. Xenii, M. Mora, Iorgu Petrovici.

Realegerea pentru a treia oară a d-lui Decan Dobrescu, prezintă în împrejurările actuale un aspect nou și cu totul neobiceiuit, de oarece s'a făcut pe principiul dacă politica de partid mai trebuie sau nu să dăinuiască în Barou.

Numărul neobiceiuit de mare de avocați cari a luat parte la această alegere și reușita cu mare majoritate a listei d-lui Dobrescu, este afirmarea voinței solemne a elitei intelectualismului juridic de a înlătura amestecul politicii în chestiunile de ordin profesional ale Corpului avocaților unde—ca și în magistratură—nu pot da decât rezultatele cele mai funeste.

Este de asemenea caracteristic a menționa și cealaltă latură a alegerii, care a pus în situație pe membrii baroului să se pronunțe atât asupra rolului social al baroului, cât și să aprobe sau nu atitudinea Decanului pentru partea ce a luat în mișcarea funcționarilor publici. Votul care s'a dat constituie deplină aprobare și satisfacțiune d-lui Dobrescu și din aceste puncte de vedere.

Evenimentele dela Barou fiind date împrejurările în cari lupta s'a dat, mai permit să constatăm că toate mișcările ce în ultimul timp s'au produs pe terenul politico-social să resimt tot mai accentuat de influența curenților democratice și aceasta este pentru noi toți extrem de îmbucurător.

Este dar cazul ca subliniând acest eveniment, să exprimăm Corpului luminat al Baroului toată admirația noastră.

Mulțumind vechilor și noilor colaboratori, cari prin munca și știința lor vor contribui cât mai mult la ridicarea și prestigiul Revistei noastre, încheem cu speranța că anul ce vine ne va permite să realizăm scopurile de interes general ce urmărim și totdeauna urăm un an fericit și spornic cititorilor noștri.

N. C. SCHINA

CRONICA JUDICIARA

de I. COHEN

Mișcarea legislativă din Franța în cursul anului 1920, se rezumă: a) la prelungirea decretelor și legilor existente cari din cauza faptelor de război și a urmărilor lor, trebuiau să fie menținute ca excepțiune dela dreptul comun; b) la organizarea provinciilor redobândite, Alsacia și Lorena, prin introducerea întregului sistem legislativ francez; c) la întărirea bugetului statului prin legi importante fiscale; d) la un sistem de protecționare a averii țării prin dispoziții de participare în exploatarea minelor, exportul produselor, etc.; e) la ordonanțe și decrete date pentru aplicarea tratatului de pace și

regularea averilor supușilor străini; f) la măsuri luate în contra speculanților de imobile și mărfuri, în sfârșit g) la mijloacele de avizat pentru reconstrucția regiunilor distruse și organizarea despăgubirilor de război.

Legile votate între anii 1914—1920 organizând fiecare caz special născut din faptele neprevăzute ale războiului, prevăd la timp măsurile ce trebuiau luate fie în aplicarea sistemelor de rezolvat asupra conflictelor noi născute dintre particulari, fie în organizarea intereselor statului care necesita, zi cu zi, alte dispozițiuni pentru a putea rezista anui astfel de cataclism.

Vom trece ușor în revistă principalele legi și decrete date în Franța în anul 1920.

A. Prelungirea unor decrete și legi existente.

I. Legea din 9 Mai 1920 prorogând termenul de aplicățiune al Legii din 21 Ianuarie 1918 relativ la mărfurile de predat și alte contracte încheiate înainte de război.

La 21 Ianuarie 1918, în urma propunerii lui Failliot, Parlamentul francez votează legea relativă la contractele încheiate înainte de război, în ce privește cazul de forță majoră, prevăzând că în timpul războiului și până în termen de 3 luni dela încetarea ostilităților, independent de cauzele de reziliere a contractelor rezultând din dreptul comun și din convențiuni, contractele pot să fie reziliate după cererea uneia dintre părți, dacă se stabilește, că din cauza stării de război, executarea obligațiilor ar aduce sarcini sau i-ar cauza un prejudiciu, a căror importanță ar întrece cu mult previziunile cari ar fi putut fi făcute la epoca convențiunii.

Chestiunea care se pusea în discuțiune, în Franța, era dacă războiul poate constitui un caz de forță majoră. Incontestabil că soluția dată a fost în sensul că războiul constituie un caz de forță majoră numai atunci când el, materialmente, formează o împiedecare definitivă.

Teoria doctrinară a clauzei tacite: «*Rebus sic stantibus*» prinde tot mai mult teren și jurisprudența franceză stabilise principiul că echilibrul previzional fiind cauza obligațiunii fiecăreia dintre părțile contractante, dacă acest echilibru intercontractual, născut din intențiunea comună a părților s'ar distruge printr'un eveniment neprevăzut și obligația ar dispărea.

În Engliera unde forța majoră, nu influențează asupra contractelor, decât numai dacă face executarea imposibilă, încă s'a admis, teoria clauzei tacite, a echilibrului previzional.

În Italia dela 27 Maiu 1915, prin decret special, s'a considerat ca un caz de forță majoră, împrejurarea că obligațiunea a devenit prea oneroasă prin fapte de război.

Roadele importante pe cari le-a dat în Franța aplicațiunea decretului din 21 Ianuarie 1918, a făcut ca el să fie menținut în tot timpul războiului. La 9 Maiu 1920, se prelungește până la 31 Iulie 1920, dată când vor fi reziliate, de plin drept toate contractele vizate de zisa lege, dacă n'au făcut anterior obiectul unei cereri de executare.

II. Legea din 4 Mai 1920 relativă la prelungirea unor oarecare contracte și în special a locațiunilor verbale încheiate între 1 Aug. 1914 și încetarea ostilităților.

III. Prelungirea legii din 2 Iulie 1919 relativă la instituirea unui reglement transacțional pentru cauza generală de război, între comercianți și creditorii lor.

Lege permițând comercianților, cari se găseau în jenă financiară, din cauza faptelor de război, să încheie un fel de concordat forțat cu creditorii lor, adresându-se prezidentului Trib. comercial, care apreciând seriozitatea și sinceritatea evenimentelor de război invocate drept cauza a jenei financiare, poate admite cererea lor.

IV. Legea din 23 Oct. 1919 relativă la data încetării ostilităților; care hotărăște că, pentru execuțiunea legilor, decretelor, reglementelor și contractelor a căror aplicațiune a fost subordonată stării de război, să fie considerată, (afară de cazul când, din contracte ar rezulta intențiunea contrară a părților, ca dată a încetării ostilităților), oricare ar fi termenul întrebuintat de legi sau de părți, data de 24 Oct. 1919.

B. Toate decretele și legile aplicate în teritoriile franceze au fost întinse, fără excepțiune, în provinciile redobândite, «Alsacia și Lorena», unificându-se pe această cale legislațiunea.

C. Decretele și Legile votate în timpul războiului prevăzând taxe enorme, ce mergeau, de multe ori, până la 80

la sută, asupra beneficiilor de război, au fost întinse asupra beneficiilor extraordinare de război. Impunerile fiscale, au fost triplate și împătrite. S'au introdus sistemul impozitului general pe venit, impozite asupra beneficiilor comerciale și industriale, impozite asupra cifrei afacerilor.

Toate aceste dispozițiuni sunt reglementate prin legea din 21 Iulie 1920. Între alte impuneri ea fixează prin art. 12 impozitul asupra beneficiilor comerciale la 8 la sută; agricole 6 la sută. Se supune la o taxă de 10 la sută plățile președintilor asupra vânzărilor intervenite între necomercianți sub orice formă și în orice condițiuni ar fi ca obiecte de lux (art. 57) iar prin art. 59 institue: un impozit asupra cifrelor de afaceri făcute în Franța de persoane cari, în mod obicinuît sau ocazional, cumpără spre a revinde; impuneri mar, pentru intermediari, mandatarî etc. prevăzând în mod expres pedepse pecuniare și corecționale pentru acei cari vor contraveni prezentei legi.

Prin impunerile extraordinare ce s'au făcut, pe deoparte, în tot timpul războiului au putut fi imediat urmăriți toți acei cari au realizat beneficii enorme din faptele de război, pe de altă parte, s'au urmărit aceia cari în urma războiului au realizat beneficii din speculațiuni asupra mărfurilor și imobilelor.

D. Valoarea subsolului Franței, constând și în mine de cărbuni, prima grijă a legiuitorului a fost ca să asigure interesele Țării, interesind în mod direct statul, prin participațiuni asupra câștigurilor la toate exploatațiunile de mine, existente sau cari se vor acorda în viitor.

Legea din 9 Sept. 1919, modificând legea din 21 April 1910, dispune că nu se va putea acorda, în viitor, nici o concesiune de mine, decât pe o durată limitată și cu o participațiune la beneficii în favoarea statului și personalului, în condițiunile fixate prin caetul de sarcini, care va trebui să fie anexat la decretul instituțiunii concesiunii.

La expirarea concesiunii, mina revine Statului cu toate îmbunătățirile făcute: construcțiuni, mașini, etc.

Toate concesiunile de mine nu vor putea fi acordate decât după votul comitetului consultativ, înființat anume.

În acest chip averea Statului, deși înstrăinată în parte, neputând el singur face toate exploatațiunile necesare, totuși e garantă printr'o coparticipare la beneficii și un control serios.

În acelaș timp o serie de dispozițiuni legislative reglementează exportul și importul mărfurilor în interesul economic al țării.

E. Legea asupra supușilor străini luând o soluțiune nouă, dată prin tratatul de pace, a fost nevoie pentru aplicarea dispozițiunilor tratatului de pace, să fie modificată și organizată în sensul acestui tratat.

Decretul din 10 Ianuar 1920 promulgă tratatul de pace semnat la Versailles, la 28 Iunie 1919, unde figurează între părțile semnatare și România.

Partea X-a din pactul societății națiunilor, intitulat «clauze economice» în secțiunea V (art. 999) se referă la contr. încheiate între inamici, cari sunt considerate ca anulate din momentul în care una dintre părți a devenit inamică, prevăzând excepțiuni în cari ar putea fi executate, și hotărăște ca ele să fie judecate de un trib. arbitral mixt, a cărui competență se întinde și asupra contr. actelor încheiate înainte de punerea în vigoare a tratatului.

La 20 Aprilie 1920 se publică în Franța, rezoluțiunile franco-germane hotărâte de comisioanele instituite pentru regularea bunurilor și intereselor private a fiecărui național, existente în Franța sau în Germania, sechestrate sau liquidate.

Pentru datorile și creanțele existente dinainte de război se instituiesc oficiile de verificare și compensațiune, cari singure vor avea competența să reguleze toate aceste pretențiuni. La 3 August se votează legea asupra tratatului de Pace dela Neuilly sur Seine la care a aderat și România.

F. O serie de decrete și legi pedepsesc pe speculatorii de imobile și speculația asupra chiriilor, constituind, în anumite cazuri, un delict pedepsit cu închisoare.

Instanțele judecătorești au interpretat, în mod larg, aceste dispozițiuni, încurajate, și de circulara ministerială publicată în jurnalul oficial din 29 Oct. 1920.

Reproduc un pasaj:

«Parlamentul a remis în mâinile magistraților onoarea și

averea cetățenilor; ei vor ști să se arate demni de această încredere, dublând vigilența și circumspecțiunea lor. Substituții noștri nu trebuie să ezite nici un moment de a proceda fără milă atunci când se vor găsi în prezența unor adevărați speculatori.

«Imensa majoritate a comercianților sunt de o onorabilitate perfectă; tocmai pentru a lucra în propriul lor interes, trebuie să pedepșiți aceia cari, căutând să exploateze dificultățile actuale, pentru realizarea unor beneficii nejustificate, aruncă discredita asupra profesiei de comerciant.

«Art. 6 și 7 din lege creând un nou delict: Specularea asupra prețului chiriilor, nu mai am nevoie să atrag atențiunea dv. asupra acestor dispozițiuni cari au de scop să remedieze la criza extrem de gravă.»

G. Guvernul francez, în anul 1920, se preocupă de mijloacele cari trebuiesc întrebuințate pentru reconstrucția regiunilor distruse înființând societăți comune cu interesele speciale ale locuitorilor ce au suferit după urma războiului, votând legi pentru înființarea de credite agricole, pentru construcția de locuințe eftine, pentru reorganizarea în comun cu statul a tot ce a fost victima războiului.

Ne inspirăm dela 1870 de legislația franceză și am reprodus în timpul războiului cele mai importante măsuri legislative edictate în Franța.

Trebuie să recunoaștem însă că, tocmai în aceste vremuri de restriște reproducerea legilor franceze a fost făcută în mod greșit sau în momente în cari aplicațiunea lor nu mai era utilă.

Miliardarii născuți din războiul actual pe pământul țării, au scăpat, fără grijă, de impunerea beneficiilor extraordinare de război: speculanți pripășiți la noi au scumpit viața și au provocat crizele ce ne așteaptă, trecând în liniște, cu averea lor cu tot, în alte țări; averile societăților străine cari constituiau garanția plății despăgubirilor de război, au fost rând pe rând, scoase de sub sequestru, bunurile statului, s'au adus ca aporturi în societăți particulare; iar instanțele noastre judecătorești, cu tot dorul și lupta lor n'au putut face altceva în fața unor texte strâmte ale dreptului comun, decât să aplice legea.

Socotim că făcând această expunere a mișcării legislative în Franța, revista noastră și a făcut o parte din datoria sa.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE. S. I

Audiența dela 11 Octombrie 1920

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte
Ministerul de Război, Interne și Comerț cu Ștefana T. Niculescu
Decizia No. 486

Ordonanță prezidențială. — Posibilitate de a face recurs «omisso medio». — Competința președintelui. Art. 66 bis pr. civilă.

Marfă confiscată ca Pradă de război. — Acte administrative de autoritate. — Cum și pe ce cale se pot ataca de cei vătămați? — Art. 5 al. III, lit. f. din legea org. a Inaltei Curți de Casație.

1. Din termenii întrebuințați de legiuitor în art. 66 bis pr. civ., prin care s fixează același termen și același punct de plecare, atât pentru apel cât și pentru recursul în contra ordonanțelor prezidențiale și anume 5 zile dela comunicare, rezultă că tot ceea ce a urmărit legiuitorul a fost o derogare dela regula comună, adică: că în această materie, cu un caracter urgent, să se poată face recurs și de-a dreptul în contra ordonanțelor prezidențiale, fără a se face mai întâi legal.

Însă când o parte a uzat de calea ordinară a apelului, sentințele sau deciziunile date în apel vor putea fi atacate cu recurs, conform dreptului comun, deoarece acest drept părțile îl au dela lege și nici o dispozițiune expresă nu îl ridică.

2. Din termenii aceluiași articol, rezultă că președintele Tribunalului sau al Curței de Apel, în limitele competenței acestor instanțe, pot ca pe calea procedurii excepționale și sumare, admisă prin menționatul text, să ia numai măsuri provizorii și cominatorii impuse de necesități imperioase, spre a nu se periclita dreptul părților, ceea ce exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a unei cereri ce are toate caracterele unei acțiuni principale tinzând la soluționarea fondului dreptului, ce formează obiectul litigiului între părți.

3. Confiscarea unei mărfi, ca pradă de război, prin proces le verbale dresate de reprezentanții Ministerelor de Război, Interne, Industrie și Comerț, face parte din actele administrative de autoritate, și acei care se pretind vătămați în drepturile lor au calea recursului în Casație, conform art. 5 al. III lit. f. din legea org. Inaltei Curți, Tribunalele ordinare nefiindu-le permis de a aprecia nici măcar în mod sumar valoarea și legalitatea acestor acte administrative de autoritate.

Curtea

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Alexiu.

Pe d-l avocat Cerban, pentru intimată, pe d-nii avocați Corodeanu și I. Niculescu, pentru recurenți, și pe d-l Procuror Gane, în concluziuni de respingere.

Deliberând,

Asupra incidentelor de nulitate și inadmisibilitatea recursului ridicat de intimată;

Considerând că din adresele 30708/919 și 60333/919 ale Minist. de Industrie și Comerț și din actele depuse la dosarul cauzei rezultă în mod suficient pentru această Inaltă Curte că avocatul Statului din Râmnicul-Vâlcea a avut mandat dela recurentă de a face recurs contra sentinței 124/919 a Tribunalului Vâlcea; că acest recurs conține indicarea textelor de lege pretinse violate prin hotărârea atacată cu recurs și arată suficient temeiurile pe care se sprijină, urmează deci că incidentele de nulitatea recursului ridicate de intimată sunt nefondate;

Având în vedere că în cauză a fost dată, conform art. 66 bis pr. civ. o ordonanță prezidențială, care a fost atacată cu apel la Tribunal de către intimata de azi, iar sentința dată de Tribunal în apel este atacată cu recursul de față;

Considerând că din termenii întrebuințați de legiuitor în art. 66 bis, pr. civ. prin care se fixează același termen și același punct de plecare atât pentru apel cât și pentru recursul în contra ordonanțelor prezidențiale și anume 5 zile dela comunicare, rezultă că tot ceea ce a urmărit legiuitorul a fost o derogare dela regula comună adică: că în această materie cu un caracter urgent să se poată face recurs și de-adreptul în contra ordonanțelor prezidențiale fără a se face mai întâi apel;

Că însă atunci când o parte a uzat de calea ordinară a apelului, sentințele sau deciziunile date în apel vor putea fi atacate cu recurs, conform dreptului comun, deoarece acest drept părțile îl au dela lege și nici o dispozițiune expresă nu îl ridică; că, prin urmare, recursul excepțional, prevăzut de art. 66 bis pr. civ. în contra ordonanțelor prezidențiale explicabil în anume scop urmărit de legiuitor, neavând de efect de a ridica pe cel prevăzut de dreptul comun, incidentul de inad-

misibilitatea recursului de față făcut contra sentinței No. 124/919 a Trib. Vâlcea este nefondat;

Pentru aceste motive, respinge incidentele de nulitate și inadmisibilitatea recursului de față ridicat de intimată;

In fond:

După care s'a ascultat d-l avocat Corodeanu și Niculescu pentru recurenți în desvoltarea recursului cu cheltueli de judecată, pe d-l avocat Cerban pentru intimata în combatere cu cheltueli.

D-l Procuror Gane în concluzii de admitere.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ministerul de război și Ministerul de Industrie și Comerț în contra sentinței No. 124/919 a Trib. Vâlcea în cauză cu intimata Ștefana Niculescu personal și tutrice a fiului ei;

Văzând motivul unic de recurs:

«Exces de putere și violarea art. 58 și 66 din procedura civilă intrucât Tribunalul nu era competent a judeca această afacere în prim rând,—iar în al doilea rând, nu această era calea de urmat, ci a instanțelor ordinare, în plus că reclamații nu au făcut dovadă de posesiunea lor în momentul depozitării».

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că recurenții prin reprezentanții lor din Râmnicul-Vâlcea au confiscat, ca fiind pradă de război, o cantitate de țuică în 3 butoaie, depozitate în orașul Râmnicul-Vâlcea, asupra căreia intimata pretindea că este proprietară;

Că intimata cerând Prim-președintelui Tribunalului Vâlcea conform art. 66 pr. civ. să i-se respecte dreptul său de proprietate și să se ridice lacătele aplicate de recurenți, cererea i-a fost respinsă pentru motivul că recurenții au săvârșit un act administrativ de autoritate a cărei legalitate nu intră în competența sa de a o aprecia;

Că, însă, Tribunalul Vâlcea în urma apelului intimătei, examinând chestiunea proprietății țuicei declară că ea este a intimătei și că recurenții n-au făcut nici o dovadă că țuica ar proveni dela inamic pentru ca să poată fi considerată ca pradă de război, reformează menționata ordonanță, obligă pe recurenți a respecta proprietatea intimătei de azi și să ridice lacătul aplicat pe ușa magaziei unde se află depozitată țuica;

Considerând că din termenii art. 66 bis pr. civilă rezultă că Președintele Tribunalului sau al Curții de Apel, în limitele competenței acestor instanțe, pot, ca pe calea procedurii excepționale și sumare admisă prin menționatul text, să ia numai măsuri provizorii și conservatorii impuse de necesități imperioase spre a nu se periclita dreptul părților, ceiace exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a unei cereri ce are toate caracterelor unei acțiuni principale tinzând la soluționarea fondului dreptului ce formează obiectul litigiului între părți;

Considerând că în specie intimata a dedus înaintea instanțelor excepționale discuția asupra însuși fondului dreptului său de proprietate, iar Tribunalul examinând această cerere și probele administrate de intimată și declarând în mod formal că proprietatea țuicei în litigiu este a intimătei, prin aceasta statuează deci asupra unui litigiu asupra căruia nu avea competența de a se pronunța pe această cale sumară;

Considerând de asemenea, că procesul-verbal No. 77/919 al reprezentanților ministerelor recurente, efectuat în urma dispozițiilor acestora prin care s'a confiscat țuica în litigiu ca fiind pradă de război, face parte din actele administrative de autoritate;

Că, în conformitate cu dispozițiunile art. 5 al. III lit.

f. din legea organică a acestei Înalte Curți, recursurile acelor care se pretind evătamăți în drepturile lor printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legii, fiind de competența acestei Înalte Curți, Tribunalele ordinare nu sunt competente, după cum cu drept cuvânt constată ordonanța prezidențială, de a aprecia nici măcar, în mod sumar, valoarea și legalitatea acestei măsuri.

Că astfel fiind, motivul de recurs prin care se susține că în prim rând Tribunalul nu era competent a statua asupra acestei afaceri, și în al doilea rând că chiar dacă ar fi competente, nu pe această cale sumară se poate pronunța în cauză, este întemeiat și cată a se admite casarea hotărârei de față, fără trimetere, ca fiind dată fără competență;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și caea ză etc.

NOTA. — Prima soluțiune a Casației este în conformitate cu interpretarea textului art. 66 bis pr. civ. D-l Ministru al Justiției a precizat chestiunea în Senat cu ocazia desbaterilor parlamentare, spunând că ar fi trebuit, ca recursul în Casație să nu se poată face prin salt «omisso medio» ci numai după ce a mers în apel. «Nu am putut însă să admit acest lucru, spune d-l Ministru, fiindcă dădea loc la străgăniri și de alminteri chiar logica se opune la aceasta... În scurt și eu am înțeles textul acestui articol, în sensul că se poate face recurs în Casație, în contra ordonanței prezidentului tribunalului chiar fără să se fi făcut apel». (Em. Din, Codul de procedură civilă sub art. 66 bis). Această explicațiune fiind cu totul precisă, ne-am mulțumit să menționăm fără nici o comentare.

— Soluțiunea a doua pe care o dă Casația în prezenta hotărâre, este și ea bine concepută.

Faptul că art. 66 bis, prevede același termen de 5 zile pentru a intenta atât apelul cât și recursul în Casație, contra hotărârilor președintelui tribunalului, ar putea să pună un moment în îndoială intenția legiuitorului de a mai fi lăsat la dispoziția părților calea recursului, când s'a epuizat aceea a apelului.

Acest fel de a interpreta art. 66 bis, a fost susținut în ședință de d-l profesor Cerban. Noi însă ne unim cu hotărârea Casației pe care o adoptăm.

În lipsa unui text special, care să consacre felul de a vedea al d-lui profesor Cerban, dat fiind pe de o parte textul art. 66 bis care vorbește de recurs, separat de apel, fără a pune aceste două mijloace de atac în raport direct și legat una de alta, și pe de altă parte având în vedere cuvintele Ministrului de Justiție în interpretarea acestui text, când spune «că ar trebui ca recursul în Casație să nu se poată face prin salt» și «că se poate face recurs... chiar fără să se fi făcut apel», rezultă cu prisosință că dreptul la recurs a fost lăsat să subziste, chiar dacă s'a utilizat calea apelului.

— Însfârșit ultima soluțiune, care precizează

speța are și ea toate sufragiile noastre. Chestiunea însă fiind de o importanță prea mare, nu ne putem margini să adoptăm hotărârea Casației, fără a complecta demonstrația ei.

Care este competența și puterea președintelui, în fața căruia să intentează o acțiune în référé? Iată chestiunea ce trebuie să rezolvăm.

Al. 2 al art. 66 bis spune că președintele tribunalului sau înlocuitorul său va putea asemenea să hotărască... în cazuri grabnice pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi printr-o întârziere...

Redacțiunea acestui text nu este de loc precisă. Instituția referului pe care am luat-o dela francezi (art. 806 și urm. din c. proced. fr.) nu a fost adoptată cu totul. Legiuitorul român a lăsat mult mai mult puterea președintelui. În dreptul francez președintele tribunalului pentru a statua pe cale de référé îi trebuie numai ca soluțiunea ce i se cere să fie urgentă și de competența tribunalului de care depinde. Soluțiunea pe care o dă este în totdeauna provizorie și nu poate în nici un caz prejudica fondul (Cass. fr. 3 Dec. 1900. S. 1902. I. 68; Lacoste «La chose jugée» No. 173; E. Glasson «Précis théorique et pratique de procédure civile» T. 1 No. 443.)

Ceva mai mult în cazul când judecătorul referului are competența pentru a statua, el poate fi sezisat dacă este urgentă, chiar dacă părțile sunt deja angajate într-un proces pentru soluționarea fondului (Cass. fr. 27 Oct. 1903, S. 1904 I. 337.).

În Dreptul nostru, puterea președintelui este supusă pe lângă condițiunea de competență a tribunalului din care face parte și a urgenței deciziei și la incontestabilitatea drepturilor părților ce se adresează lui. Cu alte cuvinte, președintele tribunalului nu poate ordona pe cale de référé decât atunci când, din actele ce se produc înaintea lui, rezultă fără discuțiune că partea are dreptul la ceea ce cere.

Această interpretare, care este și singura ce se poate da, reiese cu multă precizie din toată jurisprudența noastră.

Inalta Curte de Casație (Sect. I, 26 Febr. 1913, *Dreptul*, p. 332) prezintă în considerentul ce vom cita rezumatul în quintesența lui, a ideii expuse de noi mai sus. «Considerând, spune Inalta Curte de Casație, că nu se poate tăgădui tribunalului dreptul ca pe calea prescrisă de art. 66 bis, să examineze convențiunea părților și să determine natura drepturilor lor, întrucât aceste constatări sunt necesare...»

Președintele tribunalului poate deci statua, atunci când poate face constatări, cu alte cuvinte, când actele supuse aprecierii sale nu sunt susceptibile de discuție.

Aceasta rezultă și din hotărârea Inaltei Curți

de Casație (Sect. I, 15 Martie 1905, *Curierul Judiciar*, 1905, p. 423) care spune că o parte care și întemeiază cererea sa pe un contract autentic și transcris, posedă primul element de drept, pretins de art. 66 bis.

Curtea de apel Buc. Sect. IV 5 Mai 1911, *Curierul Judiciar*, 1911, p. 448, ne dă un considerent și mai hotărâtor în sensul demonstrației noastre. Considerând spune Curtea de Apel, că afacerile cari prin natura lor nu sunt adevărate litigii atunci când judecata nu are a se pronunța asupra unor interese opuse... când nu e vorba de stabilirea unui drept protivnic, numai acelea sunt de competența jurisdicțiunii grațioase și intră în codul acestui articol.

Tot în același sens sunt și hotărârile: Inalta Curte de Casație (Sect. I. 6 Sept. 1919, *Curierul Judiciar* 1913, p. 752; Casație Secția II, 7 Oct. 1913, *Curierul Judiciar* 1913, p. 864; și Cas. 21 Ianuarie 1920, *Curierul Judiciar* 1920, p. 553.

Același fel de a interpreta art. 66 bis, rezultă în mod implicit și din hotărârea Inaltei Curți de Casație. (Sect. I, 21 Ianuarie 1920, *Curierul Judiciar* 1920, p. 553) și din cea a tribunalului Jud. Dorohoi (16 Iulie 1908, *Curierul Judiciar* 1908, p. 472) etc.

Aceste hotărâri dispun că președintele tribunalului nu poate prin ordonanță să prejudicie însăși fondul dreptului.

Tot așa a statuat și hotărârea ce examinăm și credem cu convingere că aceasta este singura interpretare ce se poate da de art. 66 bis. (Vezi *Em. Din*, Codul de proced. civilă sub art. 66 bis. *Ordonanțe prezidențiale. Competința rationae personae vel loci*, de Nic. M. Părvulescu, studiu publicat în *Sentința* An. II, No. 4, 5, 6. 1920).

În sfârșit ultima chestiune soluționată de Inalta Curte este cea de ași rezerva exclusiv competenței sale atacarea actelor de autoritate administrativă pentru exces de putere.

Această soluție nu vine decât dintr-o strictă aplicație a art. 5 al. III lit. f. din legea Inaltei Curți de Casație, care spune în mod formal că afară de actele de guvernământ atacarea tuturilor celorlalte acte emenate dela autoritatea administrativă este de competența Casației.

Excluderea competenței Tribunalelor, în această materie nu este decât o consecință directă a textului vizat mai sus, care nu ar putea fi interpretat altfel.

EUG. EMMANUEL

Doctor în Drept din Paris Avocat

Rugăm pe d-nii magistrați și avocați a ne trimite scrise pe câte o pagină, descifrabil, hotărârile instanțelor judecătorești cari rezolvă chestiuni de drept discutabile, pentru a le putea publica în Curierul Judiciar. Cele mai importante vor fi publicate însoțite de note.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TELEORMAN

Audiența dela 4 Noembrie 1920

Președ. d. TRAIAN ALEXANDRESCU, Prim-Președ.

Ioan I. Bela cu Banca Măgurele-Giurgiu

Sentața c.ivilă No. 289

Anchetă în futurum.—Lucru judecat sub raportul competenței teritoriale.—Imposibilitatea repunerii în discuțiune a competenței ratione personae cu prilejul judecării fondului. (Art. 58, 66 pr. c. v. și 1201 c. civil).

Convențiuni.—Inte pretarea și caracterizarea lor juridică.—(Art. 977 și 979 c. civ.).

Obiectul contractului de mandat și caracterul lui diferențial în raport cu contractul de locațiune de servicii. (Art. 1532, 1546 al. I și 1470 al. I c. civ.).

Contractul de prêter-nom.—Caracterul și efectele lui.—Deosebirea de simulațiune a dinarului (Art. 973, 975 și 1175 c. civ.).

Gajul folosinței locative a unui contract de arendare.—Admisibilitate și condițiuni de formă.—Gaj deghizat sub forma unui alt contract.—Nulitate numai față de terți.—Inlocuirea notificării creanței gajate prin acceptațiunea autentică a debitorului (Art. 1685, 1688, 1690, 1692, și 1393 c. civ.).

Possibilitatea întrebuintării lucrului gajat, de către creditor în baza unei clauze virtuale (art. 1602, 1608 și 1693 c. civ.).

Cesiune voluntară de bunuri.—Imposibilitatea unei aplicațiuni practice. (Art. 1122-1127 c. civ.).

Responsabilitatea creditorului gagist. Natura și întinderea responsabilității. (Art. 1599, 1540, 1564-1568 și 1691 c. civ.).

1. Competința teritorială a Tribunalului, care a ordona ancheta în futurum, nu mai poate fi pusă în discuțiune în procesul angajat asupra fondului, dat fiind că în materie de competență ratione personae vel loci intentarea acțiunii la un Tribunal incompetent constituie o prorogare voluntară de jurisdicție ori de câteori pârâtul acoperă această neregularitate procedurată printr-o achiesare tacită, rezultând din lipsa oricărei obiecțiuni în termen util și de oarece fiecare instanță apreciază și judecă propria sa competență în raporturile și conflictele de jurisdicție cu instanțele de acelaș grad.

2. Natura unei convențiuni nu poate fi determinată de nomenclatura arbitrară adoptată de părți, ci de elementele obiective ale împrejurărilor de fapt, unite cu intențiunea subiectivă contractuală.

3. Caracterul esențial al contractului de mandat este că el poartă asupra obligațiunei mandatarului de a îndeplini un act juridic, iar nu o simplă prestațiune de servicii materiale, implicând astfel reprezentațiunea juridică a mandantului de către mandatar cu oposabilitatea tuturor actelor făcute de acesta în limitele puterilor primite.

4. Contractul de prêter-nom este un contract deghizat sui-generis, în care elementul simulațiunei poartă, în prim loc, asupra persoanei care contractează și numai în mod cu totul secundar asupra naturii intrinseci actului juridic și care nu este, în ultimă analiză, decât o variantă a contractului de mandat, de cari nu se deosebește decât prin împrejurarea interpozițiunei de persoane, care creează raporturi juridice directe între interpus și terți.

5. Pentru ca să poată fi vorba de un contract de prêter-nom se cere ca interpozițiunea de persoane să fie determinată de un interes al comitentului. Acest interes este un element esențial pentru caracterizarea juridică a convențiunei.

Când simulațiunea, prin interpunere de persoane, este determinată de un interes al presupusului mandatar, în acest caz, contractul este o simulațiune ordinară ce ascunde o altă convențiune și care nu poate constitui, în nici un caz, un contract de prêter-nom.

6. Ideea de mandat poate interveni în situația juridică a creditorului gagist, fără ca prin aceasta să se opereze o schimbare a caracterului convențiunei de gaj, ori de

câte ori creditorul gagist primește în gaj o creanță contra unui terțiu, devenită exigibilă înaintea propriei sale creanțe, pe care o încasează, deși nu are, în principiu, acest drept, în temeiul unei clauze exprese în care se poate vedea fie conceptul unui mandat revocabil, fie al unei delegațiuni.

7. Dreptul de locațiune fiind un drept mobilier, incorporal, susceptibil de posesiune și tradițiune, poate fi dat în gaj conf. art. 1688 c. civ. ca orice drept de creanță în genere, întrucât nici o rațiune de drept nu poate exclude ipoteza gajului, ce ar avea de obiect drepturile ce rezultă dintr'un contract de locațiune, din moment ce este recunoscut caracterul lor personal.

8. Atunci când se constituie gaj drepturile ce derivă dintr'un contract de locațiune, tradițiunea gajului se poate opera fie prin posesiunea efectivă exercitată de creditorul amanetar asupra folosinței, fie prin remiterea contractului către creditor și notificarea amanetului făcută locatarului.

9. Cu și în materie de cesiune de creanță, acceptarea autentică a gajului de către debitorul creanței gajate echivalează cu notificarea constituirea amanetului, cerută de art. 1687 c. civil.

10. Dispozițiunile art. 1602 și 1608 c. civil, potrivit cărora creditorul gagist nu se poate servi de lucrul amanetat, nu pot fi o piedecă la admiterea ideii de gaj, de oare ce părțile pot deroga, prin convențiunea lor, la această regulă iar, în unele cazuri, întrebuintarea lucrului amanetat poate rezulta și dintr'o clauză virtuală a contractului, atunci când conservarea lucrului se confundă cu punerea lui în valoare sau cu anumite lucrări de exploatare, fără execuțiunea cărora însuși obiectul amanetului s'ar distruge.

11. Între părți, contractul accesoriu de gaj există, independent de forma constituiri lui. Inscrisul, cerut de art. 1686 al. II c. civ., este numai o condițiune a existenței privilegiului într'un eventual conflict de drepturi între creditorul gagist și terți, iar nu o formalitate, ce ar condiționa existența gajului, care nu este un contract solemn.

12. Deși gajul consimțit sub forma unui alt contract este nul, atât pentru motivul că o asemenea convențiune ar fi un pericol, pentru siguranța drepturilor terților persoane cât și pentru considerațiunea că prin contractul de gaj se creează un drept special ce nu poate fi constituit în nici-un alt mod, totuși această nulitate nu poate fi opusă decât numai de terți și numai în cazul când ei ar avea un interes, întemeiat pe o fraudă comisă contra lor și cu condițiune ca convențiunea aparentă, ce d'ghizează gajul, să nu întrunească condițiunile de constituiri proprii ale acestui contract.

13. Cesiunea voluntară și judiciară a bunurilor este fără nici-o aplicațiune practică posibilă în starea actuală a legislațiunei civile.

Ea nu constituie un contract accesoriu, ca gajul, și este, după împrejurări o datio in solutum sau o tranzație, constituind în acest din urmă caz o abandonare a tuturor bunurilor făcute tuturor creditorilor fără ideea unei avantajări speciale și exclusive.

14. Pactul comisoriu care este nul în contractul de gaj, conform art. 1689 c. civ., poate fi în principiu, stipulat în cesiunea voluntară a bunurilor, deoarece art. 1222 și 1226 oferă părților întreaga latitudine de a regula efectele convențiunei lor.

15. Contractul de gaj, nu creează, numai un simplu drept real și accesoriu pentru garantarea unei creanțe, dar poate fi sursa unor drepturi sau unei obligațiuni de responsabilitate în favoarea și în sarcina creditorului gagist, care răspunde pentru pierderea sau stricăciunea ama-

netului, conform regulilor stabilite prin art. 1074 al. 1, 1080, 1081, 1120, 1156 și 1605 c. civil.

16. *Natura responsabilității creditorului amanetar nu poate fi aceea a mandatarului sau depozitarului, ci numai aceea a comodatarului, care răspunde chiar și pentru abaterile dela diligența unui bun proprietar pe care teoria clasificării culpelor le așează în categoria așa denumită: culpa levis.*

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea introdusă de Ioan I Beca, prin petițiunea înregistrată la No. 11518/1918, contra Băncii Măgurele-Giurgiu, având de obiect plata sumei de lei 217.705 ce reprezintă venitul moșiei Opărelu, județul Olt, a cărei folosință reclamantul, în calitate sa de arendaș al acestei moșii, a cedat-o Băncii Măgurele-Giurgiu în scopul de a garanta, cu venitul rezultat, achitarea sumei de bani ce datora;

Considerând că reclamantul își sprijină acțiunea sa pe culpa ce ar fi săvârșit Banca Măgurele-Giurgiu printr-o exploatare în rele condițiuni a moșiei, a cărei folosință locativă îi fusese cedată, susținând că natura convențiunii intervenite între el și Bancă constituie un mandat a cărui nerespectare, consistând în încălcarea obligațiilor impuse mandatarului, prevăzute în art. 1540 și 1542 cod. civil, îi atrage o responsabilitate potrivit principiilor stabilite prin art. 998, 999 și 1000 din același cod;

Având în vedere că, din desbaterile urmate, din pozițiunile martorilor ascultați și din concluziunile scrise depuse de părți, rezultă, în fapt, următoarele:

Reclamantul Ioan Beca arendează dela G. Golgoteanu, moșia Opărelu din Jud. Olt pe timp dela 1 Martie 1913 la 1 Martie 1920;

În cursul contractului, reclamantul împrumutându-se cu diferite sume de bani de la Banca Măgurele-Giurgiu și trebuind să ofere Băncii toate garanțiile de plată, înălăturându-se, în același timp, concursul eventual al altor creditori, convine cu Banca, să-i cedeze, cu titlu de garanție, contractul său de arendă, urmând ca veniturile să fie afectate pentru plata sumelor datorite;

Această convențiune se face sub forma următoare: reclamantul I. Beca convine cu proprietarul moșiei, ca acesta să consimtă o nouă arendare în favoarea Băncii, contract care ia ființă la 12 Septembrie 1914 prin actul autentificat de Trib. Notariat Ilfov sub No. 15972 și transeris de Trib. Olt sub No. 2436/914, stipulându-se că termenul de arendare este de la 1 Martie 1915 la 1 Martie 1920. În același timp, Banca Măgurele-Giurgiu confirmă reclamantului, printr-o scrisoare, că trecerea contractului asupra sa constituie numai un mijloc spre a ajunge la îndeplinirea creanțelor, luânduși obligațiunea de a exploata moșia pentru reclamant și a continua această exploatare numai până în momentul acoperirii soldului debitor al reclamantului, când urma să-i retrocedeze folosința contractului;

Ambele părți recunosc existența acestei convențiuni, fiind constant că intervențiunea lui G. Golgoteanu, proprietarul fondului arendat, la alcătuirea unui nou contract de arendare, nu constituie decât o simplă aparență contractuală;

În executarea acordului intervenit între reclamant și Bancă, aceasta intră în folosința moșiei în toamna anului 1914. Exploatarea, făcută de bancă, are loc în anii 1915 și 1916 printr-un prepus al ei, care își îndeplinește această însărcinare până în August 1916, când a fost mobilizat;

Intervenind războiul și ocupațiunea, comandantul trupelor de invazie institue ca administrator al acestei moșii o altă persoană;

Asupra condițiunilor în care s'a făcut cultivarea moșiei în timpul cât folosința a aparținut de fapt băncii, cât și ulterior numirei administratorului forțat de către autoritatea ocupantă, reclamantu, a introdus acțiunea de față, tinzând la valorificarea unui drept de daune, echivalent cu venitul ce ar fi rezultat dacă Banca ar fi administrat fondul în mod rațional și cu toată diligența unui bun proprietar;

Având în vedere că în dovedirea acțiunii sale reclamantul Ioan Beca s'a servit, între alte dovezi, administrate în cursul instanței, și de proba preconstituită a unei anchete în futurum ordonată de Trib. Olt, în circumscripția căruia cade moșia Opărelu, și efectuată în localitate de un judecător delegat în ziua de 23 Octombrie 1918, cu care ocaziune s'a constatat printr-un expert agronom și martori, condițiunile desavantajoase în care Banca Măgurele-Giurgiu cultivase moșia precum și lipsa de îndeplătoare diligență în administrațiunea și îngrijirea fondului a cărui folosință îi fusese concedată;

Considerând că banca pârâtă obiectează că cercetarea, urmată cu prilejul anchetei în futurum ce s'a ordonat de Trib. Olt, nu-i poate fi opozabilă și nu poate constitui o probă legală întrucât, potrivit art. 58 și 66 din procedura civilă, tribunalul competent a dispune asemenea măsuri pregătitoare, ce premorg punerea unei acțiuni personale și mobiliare este numai tribunalul în căderea căruia intră judecarea acțiunii principale, în speță Tribunalul Teleorman;

Având în vedere că chestiunea competenței în celeace privește ancheta în futurum trebuia dedusă de Banca pârâtă înaintea tribunalului Olt, către care cererea a fost îndreptată, de oare ce, numai acelui tribunal îi aparținea să aprecieze, în mod sumar și aparent, dacă faptul prejudiciabil, aflat în vederea procesului principal, era sau nu un fapt ilicit după cum susține reclamantul, fapt, care ar fi putut oferi acestuia posibilitatea de a beneficia de îndoita competență a locului unde faptul a fost săvârșit sau a domiciliului pârâtului, conform art. 58 pr. civilă (Cas. I. No. 300/916, Jurispr. Rom. 8 — 9/919, p. 577).

Că, a admite altfel, ar fi să se facă abstracție de principiul, generalmente admis, că, în materie de competență ratione personae vel loci, intentarea acțiunii la un alt tribunal decât cel competent constituie o prorogare voluntară de jurisdicție, ori de câte ori pârâtul acoperă această neregularitate procedurală printr-o achiesare tacită, rezultând din lipsa ori cărei obiecțiuni în termen util (Garsonnet, Précis de procedure civile, No. 156, p. 121);

Având în vedere că, independent de această considerațiune, ar fi să se îngăduie pârâtului chemat într-o cerere de anchetă în futurum, care are, prin ea însăși, un caracter urgent, motivat de posibilitatea dispozițiunii definitive a unei situațiuni de fapt ce nu ar mai putea fi, ulterior, reconstituită, ca să facă iluzorii, prin faptul și voința sa, pretențiunile și drepturile reclamantului, consimțind a figura într-o instanță necompetentă pentru ca, în urmă, să invoace nulitatea unei proceduri preparatorii, ce nu ar mai putea fi refăcută, în mod util, față de distrugerea sau modificarea fundamentală a situațiunii de fapt ce face obiectul anchetei;

Considerând că art. 108 pr. civilă admitând plenitudinea de jurisdicție a tribunalelor decide că incompetența teritorială este acoperită ori de câte ori nu a fost propusă la prima instanță înaintea ori cărei apărări asupra fondului;

Având în vedere că fiecare instanță apreciază și judecă propria sa competență în raporturile și conflictele de jurisdicție cu instanțele de același grad, neputându-se concepe, fără a se răsturna organizarea și ierarhia ju-

risdicțiunilor ca chestiunea competenței, ce și-a atribuit o instanță, să fie pusă în discuțiunea unei instanțe de grad egal;

Că, astfel fiind, cererea pârâtei de a se înlătura din desbateri dovezile administrate de reclamant cu ocaziunea anchetei în futurum ordoantă de Tribunalul Olt, urmează a fi respinsă ca neintemeiată;

Având în vedere că discuțiunea asupra caracterizării convențiunei, intervenită între reclamantul Ioan Beca și Banca Măgurele-Giurgiu a avut loc, în prim rând, în jurul ideii de mandat;

Considerând că natura unei convențiuni nu este determinată de nomenclatura arbitrară adoptată de părți, ci de elementele obiective ale împrejurărilor de fapt unite cu intențiunea subiectivă contractuală;

Având în vedere că, potrivit art. 1532 și 1546 al 1. cod. civil, caracterul esențial al contractului de mandat este că el poartă asupra obligațiunei ce își ia mandatarul de a îndeplini, pe seama și în numele mandantului, un act juridic, iar nu o simplă prestațiune de servicii materiale, mandatul implicând, deci ideea reprezentățiunei juridice a mandantului de către mandatar și opozabilitatea tuturor actelor făcute de acesta în limitele puterilor primite;

Considerând că din termenii și spiritul convențiunei intervenite între părți, astfel cum au fost expusă prin susținerile și recunoașterile respective, nu rezultă și nici nu poate rezulta că Ioan Beca, abandonând folosința moșiei Opărelu Băncei Măgurele-Giurgiu și substituind-o în drepturile sale de administrare și percepere a fructelor, până la încasarea sumei ce reprezintă creanțele ce Banca avea contra sa, ar fi înțeles să fie reprezentat de Bancă în contractele ce aceasta ar fi încheiat cu diferite persoane și în actele juridice ce ar fi intervenit în legătură cu administrarea moșiei;

Considerând că nu poate fi vorba, în speță, nici de o convențiune de *prête-nom*, al cărui caracter juridic efectiv este tot un mandat, fiind guvernată de aceleași reguli ca și mandatul și nedeosebindu se de acest din urmă contract decât numai prin împrejurarea interpozițiunei de personal, care creiază raporturi juridice directe între interpus și terți, fără ca, însă, caracterul esențial al reprezentațiunei juridice a comitentului de către *prête-nom* să înceteze în ceiace privește raporturile dintre dâșii, (Planiol, II, No. 2270—2271);

Având în vedere că, în contractul de *prête-nom*, întrebuințarea de către comitent a unei persoane interpusă este determinată de interesul ce comitentul are de a ascunde terților participarea sa la convențiunile încheiate de interpus, iar acest interes este un element neapărat esențial pentru caracterizarea juridică a convențiunei;

Considerând, însă, că atunci când prepusul are acest interes, iar nu comitentul, ce a dat însărcinarea, în acest caz nu ne mai putem găsi în fața unei convențiuni de *prête-nom*, de oare ce nimeni nu poate fi considerat ca mandatar atunci când reprezintă propriile sale interese, convențiunea constituind, într-o asemenea împrejurare, o simulațiune obicinuită a unui alt contract pe care părțile au înțeles să-l ascundă terților;

Având în vedere că convențiunea de *prête-nom* este un contract deghizat sui-generis, în care elementul simulațiunei poartă, în prim loc, asupra persoanei cari contractează cu terți și numai în mod cu totul secundar asupra naturii intrinseci a actului juridic;

Considerând că, în speță, reclamantul Ioan Beca nu avea nici un interes să-și tănuiască numele, acest interes existând, numai pentru banca pârâtă, careia această simulațiune îi oferea posibilitatea de a percepe, exclusiv, fructele moșiei, cu îndepărtarea altor creditori ai lui Beca;

Având în vedere că este constant că vechiul contract de arendare intervenit între G. Golgoteanu, proprietarul moșiei, și reclamantul Beca a subsistat încă, și după ce Golgoteanu, în mod aparent, a arendat, din nou, aceeași moșie Băncei, astfel în cât intervenția Băncei Măgurele-Giurgiu nu s'a făcut nici cu titlu de nouă arendașă și nici nu s'a putut face cu titlu de mandatară a reclamantului, ci, numai, ca o beneficiară exclusivă a folosinței locative a moșiei și a unei delegațiuni exprese primite din partea lui Beca de a încasa veniturile până la concurența creanțelor datorite de dâșul;

Considerând că, din analiza naturii convențiunei intervenite între reclamant și Banca Măgurele-Giurgiu, reese că sumele rezultate din folosința concedată Băncei au caracterul unui gaj în numerar, echivalent cu depozitul unei cauțiuni care poate fi reținut până la cotitatea sumei datorite în temeiul principiului compensațiunei prea subtilă (Planiol, II, No. 2455);

Având în vedere că obiectul gajului a fost productivitatea folosinței fondului arendat, iar clauza, din scrisoarea Băncei către reclamant, scrisoare recunoscută prin răspunsul la interogator prezentat în scris în ședința dela 19 Februarie 1919, că Banca se obligă a cultiva moșia pentru Beca, nu poate influența asupra soluțiunei că părțile au convenit un contract de gaj deghizat, de oarece această clauză, departe a putea constitui o reprezentare juridică a lui Beca de către bancă, nu este decât consecința directă a principiilor înscrise în art. 1690, 1689 și 1692 că debitorul amanetar rămâne proprietarul lucrului dat în gaj, iar creditorul gagit nu și poate apropia nici substanța lucrului, nici fructele produse;

Considerând că, în temeiul acestei convențiuni, Banca Măgurele-Giurgiu, lucra ca orice creditor gagit în numele său propriu pentru protecțiunea unui interes ce-i aparținea, iar nu în numele debitorului său, iar delegațiunea perceperei veniturilor nu poate altera natura convențiunei transformând-o din gaj în mandat, de oarece, este cu drept cuvânt, admis că ideea de mandat poate interveni în situațiunea juridică creditorului gagit, fără ca prin aceasta să se opereze o schimbare a caracterului intrinsec al convențiunei, ori de câte ori creditorul gagit primind în gaj o creanță contra unui terțiu, devenită exigibilă înaintea propriei sale creanțe o încasează, deși nu are, în principiu, acest drept, în temeiul unei clauze speciale în care se poate vedea fie conceptul unui mandat revocabil, fie al unei delegațiuni (Planiol, II, No. 2433 și 2451; Guillouard, Nantissement No. 177; Laurent XXVIII, No. 513; Alexandresco, X, p. 167);

Având în vedere că dreptul personal de locațiune care e un drept de creanță susceptibil de tradițiune și posesiune conform art. 1688 cod. civil, ca orice drept mobilier incorporeal în genere, codul civil organizând, chiar, prin art. 1687 tradițiunea drepturilor de creanță prin remiterea titlului către creditorul gagit și prin notificarea gajului către debitorul creanței date în amanet;

Considerând că din moment ce art. 1687 cod. civil consacră posibilitatea constituiri unui gaj asupra creanțelor mobiliare, al căror substrat juridic este tot un drept personal, nici o rațiune de drept nu exclude o soluțiune identică pentru drepturile ce derivă din contractul de locațiune;

Având în vedere că, în speță, tradițiunea gajului s'a operat prin faptul că creditorul amanetar a luat în posesiunea sa efectivă însuși exercițiul dreptului de folosință, deși această tradițiune ar fi fost socotită ca îndeplinită prin simpla remitere a contractului și notificarea amanetului, făcută locatarului (Laurent, vol.

XXVIII, No. 461; v. Dalloz, Nouveau code civil annoté, IV, art. 2076, No. 75; C. Apel Paris, Dalloz Périodique 1893, II, No. 108; Alexandresco, X, p. 243, 252 și 264;

Având în vedere că împrejurarea, că proprietarul moșiei arendate a consimțit la un nou contract, între el și Banca Măgurele-Giurgiu, fără ca vechiul contract de arendă al reclamantului să fi fost desființat, unită cu faptul că părțile recunosc că această intervenție a proprietarului a fost numai o formalitate aparentă și că drepturile ce rezultau din vechiul contract de arendă subsistau, pentru Beca dacă el ar fi achitat datoriile către Bancă, învederează că intervenția proprietarului G. Golgoteanu nu poate fi considerată decât ca având caracterul unei acceptațiuni autentice în sensul art. 1687 cod. civil, fiind constant în doctrină că notificarea gajului poate fi înlocuită cu acceptarea autentică a debitorului, ea și în materie de cesiune de creanță (Aubry et Rau, IV, N. 714, nota 15);

Considerând că dispozițiunile art. 1602 și 1608 cod. civil, după care creditorul amanetar nu se poate servi de lucrul dat în gaj, nici să-i perceapă fructele, nu ar putea fi o piedică la admiterea ideii de amanet, de oarece părțile pot deroga, prin convențiunea lor, la regulile de mai sus, iar întrebuintarea lucrului amanetat poate rezulta și dintr-o clauză virtuală a contractului de amanet, atunci când, ca în cazul de față, conservarea lucrului se confundă cu punerea lui în valoarea sau cu anumite lucrări de exploatare, fără execuțiunea căroră însuși obiectul amanetului nu ar mai exista sau s'ar distruge;

Că, într'un asemenea caz, când creditorul se servește de amanet, în baza unei clauze exprese sau tacite, el este dator a remite debitorului valoarea serviciilor rezultate din utilizarea amanetului sau ca, în speță când părțile au convenit ca contractul de arendă să servească drept gaj al creanțelor băncii contra reclamantului, să remită plusul rezultat din exploatarea moșiei, după reținerea sumelor datorite de debitori (Aubry et Rau, II, N. 434; Alexandresco, X, p. 258);

Având în vedere că formula piezișă sub care s'a constituit gajul contractului de arendă consimțit de Beca în favoarea Băncii Măgurele-Giurgiu, dându-se acceptațiunei debitorului modalitatea unei convențiuni directe cu creditorul gagist și trecându-se sub tăcere numele beneficiarului creanței amanetate, fără ca, cu toate acestea să se tăgăduiască că de fapt acest beneficiar este constituitorul dreptului de gaj, nu poate influența, într'un nimic, asupra validității gajului, care între părți, există independent de forma constituției sale, putând fi stabilit conform regulilor de probațiune ale dreptului comun, într'un cât înscrisul cerut de art. 1686 al. II cod civil este numai o condițiune a existenței privilegiului, într'un eventual conflict de drepturi între creditorul gagist și terții, iar nu o formalitate care ar condiționa existența valabilă a contractului accesoriu de gaj, nefiind vorba de un contract solemn și legea civilă neprevăzând nici-o derogatiune la principiile generale cari domină materia probelor (Planiol, II, No. 2416; Laurent, vol. XXVIII, No. 446 p. 437);

Considerând că deși doctrina și jurisprudența tăgăduiesc valabilitatea gajului consimțit sub forma unui alt contract, atât pentru motivul că asemenea convențiuni sunt în detrimentul terților cât și pentru considerațiunea că prin contractul accesoriu de gaj se crează un drept special ce nu poate fi constituit în nici un alt mod, totuși, nulitatea gajului, pentru acest motiv, nu ar putea fi opusă decât numai de terți și numai în cazul când ei ar avea un interes, întemeiat pe o fraudă comisă contra lor și cu condițiunea ca convențiunea

aparentă, ce deghizează gajul, să nu întrunească toate condițiunile de constituire proprii ale acestui contract, în care caz, lipsind interesul, obiecțiunea terților nu ar avea nici o justificare, (Planiol, II, No. 2424; v. Dalloz 1900, II, No. 342; Laurent, XXVIII, No. 469);

Având în vedere că s'a mai susținut de Banca Măgurele-Giurgiu că trecerea dreptului de folosință a moșiei, consimțită de reclamantul Beca în favoarea Băncii ar fi o cesiune voluntară de bunuri în sensul art. 1124 cod civil;

Considerând că cesiunea bunurilor — atât voluntară cât și judiciară — este fără nici o aplicațiune posibilă în starea actuală a dreptului civil, întrucât această măsură premergătoare a plăței, constituie un beneficiu, stabilit de lege în favoarea unui debitor nenorocit și de bună credință în scopul de a-l scăpa de constrângerea corporală, situație ce nu se mai poate produce nici la noi, unde legea constrângerei corporale din 24 Septembrie 1864 nu a fost și nu poate fi aplicată din cauză că nu s'au creiat casele speciale de arest cu această destinațiune, nici în Franța unde constrângerea corporală a fost desființată pentru datoriile civile și comerciale, nemai subsistând decât numai, în penal, pentru plata amenzilor, indemnitațiilor și cheltuelilor de justiție; (Planiol, II, No. 178);

Avind în vedere că deși cesiunea bunurilor are o aparență asemănătoare cu gajul (art. 1126, 1688 și 1690) prin aceea că ea atrage desesizarea debitorului de bunurile cedate, cași la constituirea de gaj, și lichidarea acelor bunuri pentru plata creanței, totuși se deosebesc de gaj prin aceea că ea nu constituie un contract accesoriu ca acesta, condiționat de existența unui contract principal și destinat a crea drepturi speciale de preferință unor anumiți creditori, ci este, după împrejurări o tranzacțiune sau *datio in solutum*, consistând în primul caz, în abandonarea, tuturor bunurilor, făcute în favoarea tuturor creditorilor, fără ideea unei avantajări speciale și exclusive, ca în speță;

Avind în vedere că încă una din deosebirile esențiale între cesiunea voluntară de bunuri și gaj este că pactul comisor, care este nul în contractele de gaj, conform art. 1689 cod civil, poate fi stipulat în cesiunea voluntară prin convențiunea părților, convenindu-se că debitorul este descărcat de orice obligațiune prin abandonarea bunurilor sale la dispozițiunea creditorilor, întrucât din art. 1122 și 1126 rezultă că părțile au întreaga libertate de a regula, potrivit voinței lor, întinderea și efectele convențiunei (Alexandresco, VI, p. 659—660);

Considerând că atunci când reclamantul I. Beca a convenit cu Banca Măgurele-Giurgiu să-i cedeze folosința moșiei, motivul determinant al convențiunei nu a fost înlăturarea neajunsurilor ce ar fi putut să-i întrevadă din exercitarea vreunei eventuale constrângeri corporale asupra sa, ci numai intențiunea de a procura Băncii avantajul unui privilegiu indirect prin evitarea concursului altor creditori. Că, deci, rezultă în mod suficient, că părțile nu au înțeles să stipuleze o cesiune voluntară de bunuri, natura convențiunei fiind precis și neîndoios caracterizată de scopul urmărit de ele prin încheierea acestui acord;

Având în vedere că discuțiunea calificărei juridice a contractului ce face obiectul litigiului dintre părți, nu prezintă numai un interes abstract teoretic, ci constituie o chestiune esențială asupra întinderii responsabilității pentru culpa ce s'ar stabili în sarcina Băncii pprite în exploatarea moșiei trecute în folosința sa;

Că, efectele acestei culpe variază după cum convențiunea este un mandat gratuit ori salariat sau un depozit cu titlu de gaj;

Având în vedere că, potrivit art. 1691 cod civil, gajul nu creiază numai un simplu drept real și accesoriu pentru garantarea unei creanțe, dar poate fi și sursa unor obligațiuni și drepturi în sarcina și în favoarea creditorului gagist, stabilindu-se că el răspunde după regulile prevăzute prin art. 1084 al. I, 1080, 1081 1120, 1126, 1605 și 1691 cu privire la pierderea sau stricăciunile amanetului provenite prin culpa sa;

Considerând că natura responsabilității creditorului amanetar nu poate fi nici aceea a mandatarului, de oarece el nu reprezintă pe altul, nici a depozitarului, întrucât codul civil, asimilând gajul cu depozitul, nu a înțeles ca creditorul gagist să fie ținut numai de obligațiunile unui depozitar, căci depozitul este consimțit conform art. 1691 cod civil în folosul deponentului;

Având în vedere că întrucât părțile au stipulat ca Banca Măgurele-Giurgiu să beneficieze de dreptul de folosință ce rezultă, pentru reclamantul Beca, din contractul de locațiune, responsabilitatea Băncii nu poate fi decât aceea a unui comodat, de oarece elementul folosinței și împrejurarea că gajul este o măsură în favoarea creditorului creiază între această convenție a părților și comodat, astfel cum îl definește art. 1560 cod civil, o afinitate juridică, care implică aplicarea principiilor de responsabilitate dela materia contractului de comodat (*Alexandrescu*, X, p. 278);

Considerând că într-o contractul de comodat are ca element caracteristic interesul exclusiv al comodatului legat în impune acestuia o diligență excepțională pentru conservarea lucrului împrumutat, hotărându-se, ca o consecință a acestui principiu, că responsabilitatea creditorului gagist nu se rezumă numai la greșalele grave ce constituiesc *culpa lata*, dar și la toate abaterile, de la diligența unui bun proprietar, pe cari teoria clasificării culpelor le așează în categoria așa denumită *Culpa levis*, (*Baudry*, Précis, II, N. 1867; *Guillouard*, Prêt, N 39; *Alexandrescu*, X. p. 278 și trimiterile și IV p. 323);

Având în vedere că din procesul-verbal din 23 Octombrie 1918, încheiat cu ocaziunea descinderii locale afectuată în executarea anchetei în futurum ordonată de Tribunalul Olt, se constată de către judecătorul delegat, că pe o întindere de 100 de hectare porumbul se găsea semănat în miriște și în rele condițiuni, adăogându-se amănuntul cu totul sugestiv că, din această suprafață de 100 hectare, 7 hectare sunt bine lucrate și productive, 15 hectare fiind o calitate mai puțin bună, iar restul, până la o sută, cultivate rău și fără rod, ceea ce poate autoriza concluzia că lipsa de productivitate nu ar trebui atribuită solului sau condițiilor climatice;

Că, în ceea ce privește griul, judecătorul delegat constată că cele 100 hectare semăcate pentru grâu sunt arate o singură dată și sămânța aruncată în a singură arătură. (Urmează mai multe considerente relative la situațiunea de fapt constatată cu ocaziunea anchetei în futurum, de ascultarea martorilor și a celor stabilite de expertul agronom, din care rezultă culpa pîrteii în privința condițiilor de exploatare ale moșiei).

Pentru aceste motive redactate de d-l Prim-Președinte Trajan Alexandrescu, Tribunalul admite în parte acțiunea intentată de Ioan Beca, etc.

(ss) *Traian Alexandrescu*; *N. Ionescu*.

NOTA. — Hotărârea ce publicăm este interesantă prin speța judecată și frumoasă prin modul cum a fost redactată.

Reclamantul în calitate de arendaș al unei moși, fiind debitorul Băncii Măgurele-Giurgiu,

în virtutea unor împrumuturi făcute la Bancă, convine pe de o parte cu proprietarul moșiei ca acesta să consimtă o nouă arendare în favoarea Băncii care și dă asentimentul la această operațiune, iar pe de altă parte se stabilește între reclamant și Bancă o înțelegere în sensul că arendarea făcută Băncii constituie numai un mijloc de lichidare a datoriei contractată de reclamant și că prin urmare exploatarea moșiei de către Bancă va continua numai până'n momentul acoperirii soldului debitor când Banca urma să cedeze contractul de arendare reclamantului care reîntra astfel în folosința moșiei.

Învindându-se neînțelegere între reclamant și Bancă în ce privește modul de administrare a moșiei în timpul cât Banca a avut folosința ei, reclamantul intenționează Băncii o acțiune în dauno pentru prejudiciul suferit din cauza relei administrațiuni și pentru dovedirea acestui fapt se servește de constatarea făcută într-o anchetă în futurum ordonată de un tribunal incompetent ratione personæ.

Nu vom insista asupra incidentului ridicat de Bancă ca dovada rezultând din ancheta în futurum nu i-ar fi opozabilă din cauza incompetenței instanței care a ordonat o; cu drept cuvânt Tribunalul înlătură acest incident ridicat pentru prima oară, nu înainte Tribunalului care a ordonat ancheta, ci înainte instanței sesizate cu judecata fondului; Tribunalul, consfințind părerea generalmente admisă, consideră că intențarea unei acțiuni înainte unui Tribunal incompetent ratione personæ vel loci, fără vre-o opunere din partea persoanei în drept a se prevala de această incompetență, de și a fost regulat citată, constituie o prorogare voluntară de jurisdicție prin achiesare tacită; că o asemenea achiesare este posibilă întrucât e vorba de o incompetență bazată pe considerațiuni de interes privat.

Interesantă este analiza juridică făcută de Tribunal cu privire la natura convențiunei intervenită între părțile litigante; s'a susținut că Banca luând în exploatare moșia arendată reclamantului a lucrat în calitate de mandatară a acestuia cu toate obligațiunile derivând din această calitate. Tribunalul înlătură această interpretare a convențiunei, argumentând că criteriul distinctiv al mandatului care îl diferențiază de alte contracte mai mult sau mai puțin similare este ideea reprezentațiunei juridice a mandantului de către mandatar; or, în speța o asemenea intențiune a părților n'ar rezulta din complexul cauzelor convențiunei; mai constată Tribunalul că nu se poate considera această convențiune ca fiind o convențiune de prêter-nom, căci în raporturile dintre părțile contractante, acest fel de convențiune păstrează caracterul și efectele mandatului, prêter-nom fiind un mandatar

deghizat; față de terții acest prête-nom este considerat ca lucrând nomine proprio în numele său personal astfel încât efectele actelor juridice încheiate cu terții, se produc față de ei în persoana mandatarului prête-nom; numai din acest punct de vedere convențiunea de prête-nom se deosebește de mandat; însă modul de a vedea al Tribunalului este discutabil când pare a afirma că un element esențial al convențiunei de prête-nom ar fi interesul exclusiv al comitentului de a recurge la simulațiune; în adevăr după cum mandatul obicinuît poate interveni în interesul simultan și al mandantului și al mandatarului, tot astfel și convențiunea de prête-nom poate fi în același timp în interesul comitentului și a persoanei interpuse; că 'n speță nu s'ar putea zice a priori că reclamantul n'ar fi avut nici un interes ca să recurgă la această simulațiune, de oarece pe această cale Banca fiind pusă în situațiune de a percepe exclusiv fructele moșiei, reclamantul debitor avea posibilitatea să-și achite datoria și prin urmare avea și el un interes în cauză.

Cu toate acestea, soluțiunea dată de Tribunal este exactă; Banca nu putea fi considerată nici ca mandatară ordinară, nici ca mandatară prête-nom a reclamantului, fiindcă beneficiul folosinței moșiei era destinat prin convenția părților, să aparțină în mod exclusiv Băncii pentru a servi la achitarea integrală a datoriei reclamantului.

Așa fiind se pune întrebarea care e natura juridică a acestei convențiuni? În această privință terminologia întrebuițată de Tribunal, nu este tocmai precisă; pe de o parte se zice că convenția ar avea caracterul unui gaj în numerar având de obiect sumele rezultate din folosința concedată Băncii, pe de altă parte se arată că obiectul gajului a fost productivitatea folosinței fondului arendat.

Nu poate fi vorbă de un gaj în numerar fiindcă pentru a determina ceea ce face obiectul gajului, trebuie să avem în vedere lucrul asupra căruia s'a stabilit gajul în momentul constituirii lui; așa fiind în speță, ceea ce formează obiectul gajului, dacă se interpretează convențiunea intervenită ca fiind un contract de gaj, este dreptul de folosință pe care-l avea reclamantul asupra moșiei arendate; cu alte cuvinte este vorba de un gaj al unui lucru incorporal și anume asupra creanței de folosință pe care o avea reclamantul în virtutea contractului de arendare contra proprietarului moșiei, în conformitate cu art. 1420 cod civ. Este incontestabil că dreptul de creanță pe care-l are locatarul este susceptibil ca orice lucru incorporal, de a face obiectul unui contract de gaj; după cum locatorul are un drept de creanță având de obiect prestațiunea periodică a unei sume de bani datorită de locatar, care se constituie în gaj, tot astfel locatarul care are

o creanță de folosință contra locatarului, reprezentând o valoare pecuniară, poate să uzeze de această creanță ca de un instrument de credit sub forma unei constituirii de gaj, fiind vorba de gajul unei creanțe, conform art. 1687 și 1688 cod. civ., ar fi fost suficientă remiterea contractului de arendare în mâinile Băncii, ca creditoare gajistă pentru a satisface formalitatea de punere în posesiune prevăzută de art. 1688, și în același timp notificarea contractului de gaj, debitorului creanței date în amanet, adică în speța, proprietarului, pentru a satisface formalitatea prevăzută de art. 1687 cod. civ.; în cazul de față părțile interesate nu s'au servit de acest procedeu direct și deschis pentru constituirea gajului, ci au recurs la un contract de gaj deghizat și nici n'au întrebuințat în acest scop forma obicinuîtă a unui contract de vânzare sau cesiune având de obiect creanța destinată a servi drept garanție, ci sub forma unui contract de arendare intervenit între Banca creditoare și proprietarul moșiei arendate debitorului Băncii. Se admite în genere că un contract de gaj simulat sub aparența unui alt contract este ineficace față de cei de al treilea, dar fiind dat principiul că simulațiunea prin ea însăși nu constituie o cauză de nulitate a unei convențiuni, credem că un asemenea contract ar fi valabil în raporturile dintre părțile contractante.

Faptul că în speță Banca ca creditoare gajistă nu s'a mulțumit cu remiterea contractului de arendare și notificarea gajului făcută locatarului, ci a obținut chiar posesiunea de fapt a imobilului arendat, exercitând în locul debitorului arendaș dreptul de folosință cu toate avantajile ce derivă din el, nu poate influența asupra validității contractului de amanet, căci principiul consfințit în mod implicit de art. 1690 după care creditorul amanetar până la vânzarea gajului nu este decât un depozitar și că în această calitate nu se poate servi de lucrul amanetat, nici să-i perceapă fructele, nu se aplică decât în lipsa unei convențiuni exprese sau tacite contrare.

Caracterizarea juridică dată de Tribunal convențiunei intervenite între părți, deși întemeiată pe o aplicațiune exactă a principiilor de drept, ni se pare prea subtilă și complicată pentru a o putea considera ca expresiunea reală a intențiunei părților contractante.

În adevăr care a fost scopul urmărit de părți când au încheiat convențiunea? Tribunalul ni-l arată atunci când analizând faptele, constată că veniturile moșiei arendate urmau să fie încasate de Bancă pentru plata sumelor datorite de arendaș. S'ar putea spune prin urmare că e vorba de o datio în solutum când Banca în loc să primească plata creanței sale în numerar, o primește prin

cesiunea unei creanțe de folosință, cesiune temporară deoarece este destinată ași produce efectele numai până'n momentul în care Banca creditoare va fi fost pe deplin achitată prin valoarea veniturilor percepute; tocmai fiind-că această cesiune este temporară cedentul are dreptul să controleze modul de exercițiu al dreptului de creanță din partea cesionarului pentru ca nu cum-va prin abus sau neglijență să-i pericliteze propriile sale drepturi ce i se mai cuvin în acea creanță;

deci cedentele poate să tragă la răspundere pe cesionar pentru prejudiciul suferit prin micșorarea sau desființarea drepturilor sale proprii din culpa cesionarului.

Ori-cum ar fi, ne face plăcere a recunoaște că sentința de față este motivată cu multă îngrijire dovedind din partea autorului ei cunoștințe juridice întinse și un spirit fin de analiză.

ALEX. CERBAN

Profesor la Universitatea din București

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant: G. L. și Alexandrina Logolite, prin d. av. Doljianu
Intimat: Ion C. Murgulescu, prin d. av. Jean Sachelarie.

Contract de locație.—Renunțare.—Caracter echivoc.—Interpretare.—Dacă o simplă confirmare a expirării duratei contractului de locație și obligării chiriașului de a se muta, constituie o renunțare.—Soluție negativă.—Art. 983 c. civ. și art. 4 din decretul lege 1420/920.

Declarațiunile de renunțare la un contract trebuie să fie clare, precise, categorice și să se refere la un drept existent, intrat deja în patrimoniu; ele nuse pot concepe decât făcute în timpul duratei contractului și după ce el a luat ființă și executare.

De câteori renunțările dau naștere la oare care echivoc sau dubiu ele trebuie interpretate, conf. art. 983 c. civ. în favoarea debitorului.

În speță, renunțarea chiriașului—apelantul de azi—la contractul de locație fiind redactată astfel: «*mă voi muta din imobil la 23 Aprilie 1920, ziua în care expiră durata locațiunei*», constituie mai mult o confirmare a epocii la care finește durata contractului, deci pur și simplu o superetate, un pleonasm, întrucât cu sau fără această clauză contractul lua de drept sfârșit la 23 Aprilie 1920, — iar nu o renunțare în sensul art. 4 din decretul-lege 1420/920, deci chiriașul beneficiază de prelungirea contractului de închiriere. (*Curtea de Apel Buc. secția I, decizia civilă No. 176 din 20 Sept. 1920, prin care s'a admis apelul contra sent. civile No. 645/920 a Trib. Ilfov secția II c. civ.*).

SECȚIA II

Apelant: M. Steinberg, prin d. av. Friedman.

Intimată: Societatea de asigurare Națională, prin d. av. Isaia Ionescu.

Contract de locație.—Spor de chirie.—Notificare.—Nerecunoașterea sporului contractul fiind în curs.—Constituie ea o neacceptare a sporului?—Soluție negativă.—Art. 9 din decretul-lege 1420/920.

Prin art. 9 din decretul-lege 1420/920 se prevede că, dacă chiriașul nu acceptă sporul de chirie va trebui să încunoștințeze pe proprietar în termen de 5 zile dela primirea notificării, iar contractul este de drept reziliat dela semestrul următor.

Chestiunea ce urmează a se examina este, *de a se ști dacă apelantul a acceptat sau nu sporul de chirie*. În speță, din termenii notificării adresată de chiriaș — apelantul de azi — proprietarului rezultă că el nu recunoaște nici o urcare de chirie, contractul fiind în curs.

Ori această nerecunoaștere nu constituie o neacceptare a sporului de chirie, această chestiune urmând a fi rezolvată de justiție, iar nu de proprietar. (*Curtea de Apel Buc. secția II, decizia civilă No. 237 din 20 Oct. 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței civile 515/920 a Trib. Ilfov secția IV*).

SECȚIA III

Apelant: Lt.-Col. D. Mândăchescu, prin d. av. Em. Slătineanu.
Intimat: Ioan Frânculescu, prin d. av. St. Ștefănescu.

Contract de locație.—Judecătorie.—Competență.—După ce se determină?—Apel la Curte. Inadmisibilitate.—Art. 30.—Legea jud. de ocoale și art. 6 din decretul-lege 1420/920.

Conform art. 30 Legea judecătoriilor de ocoale, judecătorii de ocoale judecă—după dreptul comun sau după legea proprietarilor—cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractului de locație mobilă sau imobiliară, precum și cele pentru evacuare când valoarea locativă este pânăla 150 lei inclusiv și cu drept de apel, când acea valoare se urecă la 1500 lei inclusiv.

Această competență se determină după suma prevăzută în contractul de locație iar nu după o convenție verbală, care să poată fi dovedită cu martori.

În speță, valoarea locativă anuală fiind de 900 lei, iar majorată cu 40%, conform art. 6 din decretul-lege 1420/920, se ridică la 1260 lei anual, Comisia arbitrală a fost competentă să judece cu drept de apel la Trib., încât, în acest caz, este inadmisibil apelul la Curtea de Apel. (*Curtea de Apel Buc. secția III, decizia civilă No. 254 din 6 Dec. 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. 777/920 a Trib. Ilfov secția IV*).

SECȚIA IV

Apelant: Florea Decă prin d. avocat Periețeanu.

Intimată: Elena General I. Coșnescu, prin d. avocat G. Paraschivescu-Ciurcu.

Contract de arendă.—Clauză prin care se interzice uneia din părți de a se judeca.—Clauza contrarie ordinii publice.—Denegare de dreptate.—Art. 3 c. civ.

Când printr-o clauză din contract s'a stipulat că uneia

din părți i se interzice dreptul de a se judeca cu dânsa într'un proces derivând din neexecutarea contractului încheiat între ele, această clauză este contrară ordinei publice și judecătorul care ar respecta o astfel de clauză comite o denegare de dreptate, în sensul art. 3 c. civil.

Prin urmare, în speță, finele de neprimire ridicat de intimată, că apelantul nu poate să se judece cu dânsa pentru neplata arendei moșiei, de oarece i s'a interzis acest drept prin contractul de arendă dacă nu dovedește că i-a achitat toate câștiurile exigibile urmează a se respinge. (*Curtea de Apel București, secția IV, decizia civilă No. 108 din 1 Iunie 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței No. 197/920 a Trib. Ilfov secția I. c. cor.*)

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA II

Regulament de competența în cauza privitoare pe Maria Mihalovici, dat după cererea d-lui Prim. Procuror de Brăila.

Violare de domiciliu. — Condițiuni cerute pentru existența acestui delict. Eolosirea acestei infracțiuni numai ca un mijloc în comiterea altei infracțiuni care este cea principală.

Nu poate exista violare de domiciliu decât atunci când inculpatul, în contra voinței manifeste a locatarului, se introduce în domiciliul acestuia, întrebunțând violența.

Când însă inculpatul în lipsa locatarului se introduce în domiciliul acestuia prin efracțiunea incuierilor, iar în urmă își însușește din lucrurile găsite, acest fapt constituie numai un mijloc prin ajutorul căruia inculpatul a putut comite furtul, care era ținta principală a acțiunii sale și este prin urmare un act preparator al acestui din urmă delict. (*Cas. II, Deciziunea penală No. 1173 din 28 Sept. 1920, prin care s'a regulat competența, trimițându-se afacerea la Jud. de ocol.*)

Recurent: Max Finketstein, prin d. av. Cr. Tomulescu.

Restituirea de către supușii Statelor dușmane a sumelor primite ca despăgubiri în contul statului român. — Dacă insolvabilitatea poate scuti de declararea și restituirea acestor sumi. Soluțiune negativă. Art. 5 decretul-lege No. 174 din 26 Ianuarie 1916.

Insolvabilitatea celor cari au primit dela inamic despăgubiri în contul Statului român pentru internare etc., nu este enumerată între cazurile de forță majoră, prevăzute în decretul-lege No. 174/919 pentru apărarea de restituirea acestor sumi de bani. (*Cas. II, deciziunea penală No. 1273 din 11 Octombrie 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziunii No. 99/920 a Curții apel Iași s. II.*)

Recurent: Nicolae Ciobanu, lipsă.

Amnestie. — Infracțiuni săvârșite în Basarabia. — Ziua care trebuie considerată ca dată a unirii Basarabiei cu vechiul regat. Decretul-lege No. 1547 din 15 Aprilie 1920.

Art. 1 al decretului-lege No. 1547/920, declară amnestiate toate faptele pe cari el le enumeră și săvârșite până la unirea cu Statul român a teritoriilor foste sub dominațiunea rusă, ungară, sau austriacă.

Prin „unirea Statului român cu teritoriile foste sub

dominațiunea rusă“ se înțelege unirea de fapt, care a avut loc în ziua de 27 Martie 1918 iar nu ratificarea ulterioară a acestui act, făcută în Ianuarie 1920, ratificare care este numai o formalitate care consfințește în drept o stare de fapt deja împlinită și s'are efectul ei retroactiv până la data de 27 Martie 1918, când de fapt s'au constituit autoritățile române în Basarabia. (*Cas. II, deciziunea penală No. 1113 din 15 Septembrie 1920, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 23/920 a Curții cu jurați din jud. Cahul.*)

SECȚIA III

Recurent: D. Tănăsescu, prin d-l av. M. Flechtemmacher
Intimat: Primăria Capitalei, prin d-l av. Polizu.

Avocat în serviciul unei Comuni. — Dacă el este funcționar public și se bacură de stabilitate? — Soluțiune afirmativă. — Funcțiuni create prin buget. — Ele pot fi suprimate pe cale bugetară. — Art. 69 legea pentru organizarea comunelor urbane.

Avocații în serviciul comunelor urbane sânt și ei funcționari comunali și ca atare se bucură de stabilitatea prevăzută prin art. 69 din legea de organizare a Comunelor urbane pentru funcționarii comunali. În caz când funcțiunile lor sânt create prin buget, iar nu prin lege, ele pot fi desființate tot pe cale bugetară și ca atare stabilitatea acestor funcționari subsistă atâta vreme, cât se menține prin buget funcțiunea pe cari dânsii o îndeplinesc.

Potrivit decretului lege No. 1331/919, Comisiunile interimare sânt în drept să întocmească bugetul putând suprima, pentru motive apreciate de dânsese, funcțiuni înființate prin bugetele anterioare. (*Cas. III, deciziunea No. 373 din 3 N-brie 1920 prin care s'a respins recursul în contencios făcut de recurrent.*)

Recurent: Ministerul de finanțe prin d l av. C. Marinescu
Intimat: H. Teodoru, prin d-l av. I. Petrescu.

Legea pensiilor. — Pensionar îndeplinind o funcțiune publică. — Suspendarea legii cumulului din 1890 prin legea excepțională din 10 Ianuarie 1917. — Aplicațiune. — Art. 6 din legea cumulului și 23 legea generală de pensii.

Prin legea de măsuri excepționale din 10 Ianuarie, 1917; s'a suspendat, pe timpul cât ea va fi în vigoare atât împiedicările pentru numiri în funcțiuni publice rezultând din legea cumulului, cât și incompatibilitățile stabilite prin diferite legi.

Printre împiedicările prevăzute de legea cumulului din 1890 este și acea prevăzută de art. 6 din această lege, reprodusă în totul în art. 23 din legea pensiunilor, prin care se interzice pensionarilor statului, județelor sau comunelor de a primi o funcțiune publică, sau mai exact de a încasa și leafa unei funcțiuni publice ce ar primi, trebuind să opteze pentru pensune sau leafă, afară numai dacă ambele întrunite nu trec de 300 lei lunar.

Fiind suspendată aplicațiunea art. 6 din legea asupra cumulului urmează că prin legea din 1917 a fost suspendat și art. 23 din legea asupra pensiunilor și ca atare un pensionar numit în urma legii din 1917 într'o funcțiune publică, are dreptul să încaseze și leafa și pensiunea fără a fi obligat să opteze pentru una din ele. (*Cas. III, deciziunea No. 345 din 13 Octombrie 1920, prin care sa respins recursul contra sentinței No. 115/920 a Trib. Bacău.*)

Reproducem în extenso «Introducerea» ce însoțește acest studiu :

I. Justiția este temeliea Statului.—*Justitia fundamentum regnorum.*—Siguranța vieții, libertății, onoarei și averii—bunurile cele mai principale ale vieții omenești—poate într'un Stat de cultură să fie garantată numai de o justiție bună și dreaptă.

Judecătorul împărțește, el dă dreptatea; cum are el să cerceteze, cum are el să găsească și cum are el să dea dreptatea, aceasta o regulează procedura.—Judecătorul este așa dară organul; procedura, mijlocul pentru distribuirea dreptății, pentru ducerea în viață a normelor de drept material, cari altfel ar rămânea literă moartă.

Judecători buni și o procedură bună sunt deci primele condițiuni pentru o justiție bună în orice Stat de cultură.

Aceasta este călăuza pentru unificarea viitoare a dreptului nostru, care ar avea să-și ia începutul dela procedură—procedura penală și procedura civilă în toate ramurile dreptului civil.—In strânsă legătură cu procedura stă organizarea judecătorească și îngrijirea de a se da judecătorilor o pozițiune socială și materială corespunzătoare profesiunii lor înalte. Unificarea referitoare la această materie ar trebui deci să urmeze odată cu unificarea procedurilor.

Pe când dreptul material—de orice fel ar fi, și neexceptând dreptul penal—e născut din interiorul, din conștiința de dreptate a poporului, dreptul formal, dreptul de procedura întotdeauna e un product cultural, care—asa zicând—oglindește cultura unui popor.

Cu cât e mai înaltă cultura unui popor, cu atât mai dezvoltate și mai perfecționate sunt formele în cari el își dă judecata.

Pentru viitoarea unificare a dreptului nostru de procedură judiciară credem folositor studii comparative între legislațiile acelor teritorii cari astăzi formează Statul României mari, adică ale regatului vechiu, ale Transilvaniei și celorlalte părți desprinse dela Ungaria veche, ale Bucovinei și ale Basarabiei.

Făcând aceste studii, vom putea mai bine cunoaște și culege ce e mai bun, și adunând lucrările alese vom contribui la săvârșirea unei opere, care va putea să satisfacă cerințele tuturor cetățenilor Statului nou, atât ale cetățenilor vechi cât și ale celor noi.

Ne vom ocupa de astă dată cu procedura procesuală civilă în sensul strict al acestei noțiuni, adică cu procedura procesului litigios, urmărindu-l până la instanța supremă, fără însă a lua seamă la toate celelalte materii, cari deși sunt tratate în anume coduri de procedură, totuși nu ating procesul litigios; deci nu va cuprinde cercetarea de față: dispozițiunile privitoare la competența instanțelor judecătorești nici la conflictele de competență; nu va cuprinde dispozițiunile privitoare la întreaga materie grațioasă, precum: regularea succesiunilor, tutelelor, și curatelelor, ș. a., nici dispozițiunile privitoare la asigurarea acțiunilor, executarea provizorie și cea silită, și nici cele privitoare falimentului.

Mărginind explicările de mai jos la procesul ordinar înaintea tribunalelor și judecătorilor, nu ne vom ocupa cu procedurile speciale, și privind numai punctele de

vedere generale ale procesului nici cu dispozițiunile speciale ale cauzelor comerciale.

II. Principiile fundamentale ale procedurii moderne sunt cunoscute: procedura publică, verbală și nemijlocită atât în ce privește desbaterile și concluziunile părților, cât și în ce privește cercetarea și aprecierea probelor, ce trebuie să se facă de judecător după libera sa convingere.

Ne va preocupa problema de a cerceta întrucât corespond procedurile noastre condițiunilor arătate.

Am comite însă o greșală, dacă am crede, că procedura, care îndeplinește chiar toate aceste condițiuni numai prin aceasta ar trebui să fie și o procedură bună.

Mă gândesc cu drept la ceea ce a ridicat atâtea plângeri: durata lungă și scumpetea proceselor.

Scopul oricărei proceduri civile este mijlocirea satisfăcerei dreptului privat contestat: de aceea ea servește mai ales persoanele, cari cantă obținerea drepturilor contestate. Nu vom greși, dacă examinând chestiunea de a se ști, ce e o procedură bună, vom aplica acea măsură, ce o aplică aceste persoane însăși, adică: măsura practicabilității și utilității. Însă dănsese vor pretinde mai departe: ca procedura să fie cât se poate de simplificată și să se admită realizarea dreptului contestat cu cheltueli pe cât se poate de mici și într'un timp, pe cât se poate de scurt: „bis dat, qui cito dat“ zice foarte adevărat un proverb latin.

Considerările acestea ne vor duce la judecarea calităților procedurilor noastre.—Luându-le în seamă, vom vedea, că ele pot să fie și contrare unei executări stricte a principiilor sus amintite. În cazul acesta cred că ar trebui să decidă utilitatea. Nimeni nu va contesta importanța mare a procedurii verbale în proces. De fapt această importanță există numai dacă și întrucât procedura verbală face cu puțință și garantează și procedura nemijlocită. A se ține în orice împrejurări de oralitatea procedurii ar însemna adese ori a impune părților sacrificii așa de grele, încât chiar însemnătatea oralității ar deveni îndoelnică, hotărârea instanței apelative d. ex. dată în lipsă ar răpi părții apelante drepturile câștigate în instanța I, și a.

Și încă un cuvânt: Războiul mondial cu durata sa cea lungă lasă pretutindeni urmări sociale grele. Moravurile sunt stricate, specula a ajuns la o culme, la care mai înainte nimeni nici nu s'ar fi gândit. Specula se face în dauna celui economicește mai slab: el suferă mai mult. A da lui scutul puternic al legii e datorința Statului mai mult acum, decât ori și când. Pentru ca și el să-și poată ajunge cu sacrificii suportabile dreptul său, ne trebuie o procedură ieftină și grabnică, întrunind totodată și celelalte condițiuni ale unei proceduri bune. Ea va satisface pe toți pentru o vreme mai lungă și va contribui la îmbunătățirea moravurilor precum și încetarea la înfrânarea speculei nerușinate.

Să trecem acum la discuțiunea dispozițiunilor fundamentale ale celor patru proceduri, care pentru a scurta de aci înainte după teritorii, le vom numi: procedura română, procedura basarabiană, procedura ardeleană, procedura bucovineană.